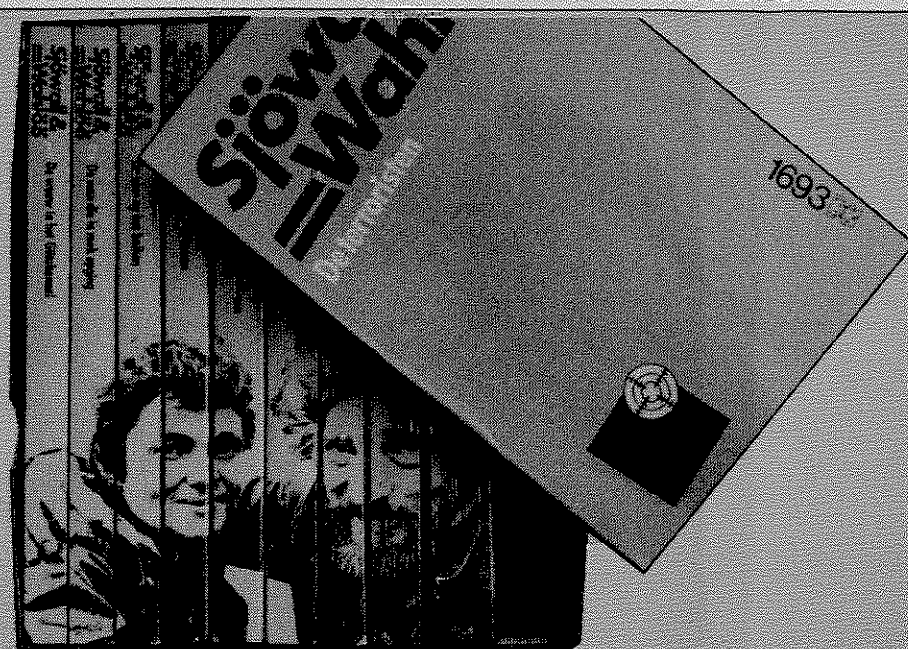

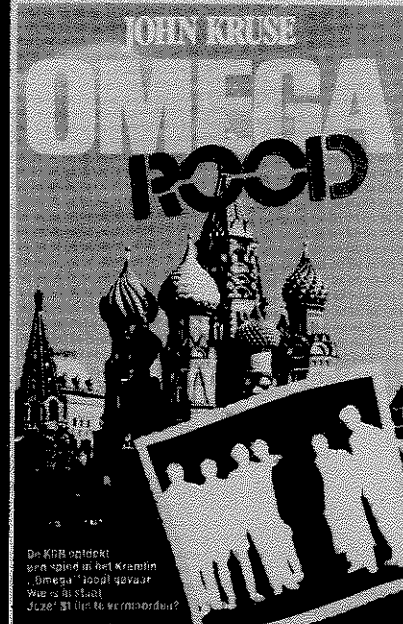
Omslagverhalen

Al jaren is Bruna de uitgever van de politieromans van het voormalige Zweedse schrijversechtpaar Sjöwall en Wahlöö. Samen bedachten Maj en Per 10 romans die hen wereldberoemd zouden maken. Per Wahlöö is inmiddels overleden en de gestage produktie is volledig stil komen te liggen. Aanvankelijk had ik een reserve om deze detectiveboeken uit Zweden op te pakken. De omslagen stoorden me. In tegenstelling tot zijn gewoonte had Dick Bruna gekozen voor egaal grauwiges covers, alsof vanaf grote hoogte een luchtfoto van Zweden was genomen. Gelukkig was dat niet van doorslaggevend belang om de boekjes uiteindelijk schoorvoetend aan te schaffen. Het begon met *De vrouw in het Götakanaal*, dat achteraf het eerste deel van de serie bleek te zijn. Na lezing nam mijn belangstelling sterk toe en inmiddels heb ik bijna alle delen opnieuw gelezen zonder mij daarbij te vervelen. Wel constateerde ik bij mezelf een nonchalance in het hanteren van de boekjes, iets dat ik vermijd bij boeken die qua uiterlijk mijn goedkeuring hebben. Inmiddels is er een heruitgave verschenen, weer bij Bruna, maar dit keer na de splitsing van de uitgeverij, bij Bruna Pockethuis. De wijze waarop het is gebeurd, doet me overwegen de hele serie in één keer opnieuw aan te schaffen. De tien deeltjes zitten in een mooie cassette van pikzwart lak-

karton. De boeken zelf zijn opnieuw sober, maar dit keer heel aantrekkelijk uitgevoerd. Het front is egaal zilvergrijs met iets schuin gezette titels in een frisse kleur. De enige aanduiding omtrent het verhaal die ontwerper Henk Hofstra zich heeft gepermitteerd, is een tekeningetje dat in de uiterste linkerhoek onderaan is geplaatst. Meer dan een kleine hint is het niet, maar het werkt en is bijzonder intrigerend. De leukste vondst is echter de rug. Daarop bevindt zich een patroon, een fijn raster van stipjes dat als foto-deel herkenbaar is, maar dat ook een raadsel inhoudt. Bij de koop van één boek zal het niet meteen echt duidelijk worden wat deze configuratie moet voorstellen en zo blijft het puzzelen tot het moment dat de hele serie compleet is, als hij tenminste in de volgende volgorde staat: *De vrouw in het Götakanaal*, *De man die in rook opging*, *De man op het balkon*, *De lachende politieman*, *De brandweerauto die verdween*, *De man die even wilde afrekenen*, *De gesloten kamer*, *De verschrikkelijke man uit Sjöfalle*, *De politiemoordenaar*, *De terroristen*. Het is jammer dat de mooie cassette en de achterkant van de boeken het raadsel al verklappen, alle stukjes bij elkaar vormen het rasterpatroon van de foto van het echtpaar Sjöwall en Wahlöö.

Steije Raviez

Moord in het Kremlin

1952 - Een jaar voor de plotselinge dood van Jozef Stalin, de grote dictator. In de hoogste regionen van de Sovjet-hiërarchie heeft zich een CIA-infiltrant genesteld. Maar de KGB ruikt onraad. 'Omega' is in gevaar! De Amerikanen beseffen dat ze niet kunnen wachten op Stalins dood. Maar is er iemand ter wereld in staat de Sovjetleider te vermoorden?

John Kruse
OMEGA ROOD

Een thriller

Paperback f 26,50

Verkrijgbaar in de boekhandel

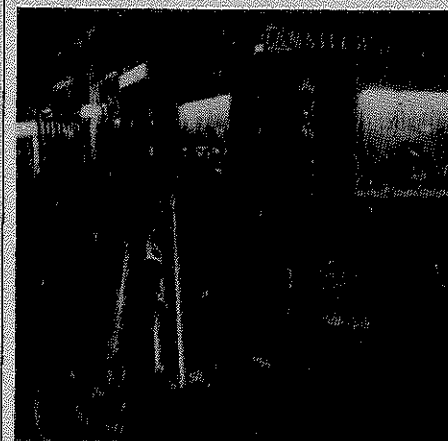
VEEN, UITGEVERS UTRECHT

THRILLERS & DETECTIVES

Onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur onder redactie van Theo Capel. Verschijnt vijf maal per jaar
3e jaargang nummer 2, maart 1983 Redactie en administratie p/a Nic. Maesstraat 139 hs, 1071 PX Amsterdam

Amsterdamse toestanden met zwart geld krakers callgirls & foute zakenlieden

KIJK UIT JE DOPPEN
Een nieuwe rubriek over misdaad in strips

Schrijver-Rechercheur BAANTJER getuigt deskundig over de politie in de misdaadroman

En verder: Wreedheid in Zuid-Afrika
Angst in de USA
Sjöwall en Wahlöö op de rug gezien

Fonkelend goud en een zwarte drabberige mist
De opstanding van DASHIEL HAMMETT

Profiel van MARGARET MILLAR
Psychologische detectives vol verdringing, ontkenning en omkering in het tegendeel

In het juninummer: Profiel van John Le Carré, schrijver van handboeken voor spionagediensten.

overspel, uitlokking en begeerte in het **ULTIMATUM**, een misdaadverhaal waarin genegenheid omslaat in dodelijk geweld

Hollandse Nieuwe

Vonnis over rechter Tie

Bij gelegenheid van de gratiëring van Mao's weduwe liet het televisiejournaal laatst beelden zien van het enkele jaren geleden gehouden proces tegen de Bende van Vier. In die korte flits viel vooral op hoe neerbuigend verdachten in China worden behandeld. De rechter valt hen herhaaldelijk in de rede en steeds staan er bewakers klaar om de 'orde' te herstellen. Voor wie mocht denken dat het hier gaat om een uitwas van het communisme, zijn de boeken over Rechter Tie een ontzuivering. *Tie-Jen-Sjie* de historische inspiratiebron voor de boeken, leefde van 630 tot 700 AD en hij behandelde zijn verdachten ongeveer net zo. Ze werden geacht zich op hun knieën te melden en werden toegesproken op een manier die ons ongeloflijk voorkomt. Op één wezenlijk

SIGNALEMENT

Thrillers & Detectives is een onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur. Het verschijnt 5 maal per jaar, in de maanden januari, maart, juni, september en november. Een abonnement voor 5 nrs. kost f 11,25 (voor België f 6,— extra) over te maken op postgiro 5013940 t.n.v. Thrillers & Detectives te Amsterdam. Het abonnement gaat dan met het eerstvolgende nr. in.

Voorgaande nrs. zijn (voor zover voorradig) te krijgen door overmaking van f 3,50 (incl. extra porto) op het genoemde giro-nummer.

Een abonnement dient vooruit te worden betaald. Maak hiervoor zoveel mogelijk gebruik van de toegezonden accept-giro. Het zenden van een rekening kost f 1,25 aan administratiekosten.

Alle boeken die in Thrillers & Detectives worden besproken zijn in iedere boekwinkel te krijgen en desgewenst ook via Thrillers & Detectives leverbaar. De bestelbon op de voorlaatste pagina kan hiervoor (als voorbeeld) dienen.

Thrillers & Detectives is op diverse plaatsen als los nr. te koop. De prijs wordt door de wederverkoper vastgesteld, met een minimum van f 2,85 (België f 4,—). Aan dit nummer werkten mee: Dick van den Bosch, Frits Hoorweg, Hans Knechtmans, Hans Kooijman, Coefje Leeman, Beatrijs Ritsema, Maria van Rooijen, Ed Schilders, Gert Jan Thomassen, Bert Vuijsje en Wim Voster.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steije Raviez
Grafische verzorging: GCA Drukkerij

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, p/a Nic. Maestraat 139hs, 1071 PX Amsterdam.

VD: importeur Van Ditmar
NL: importeur Nilsson & Lamm

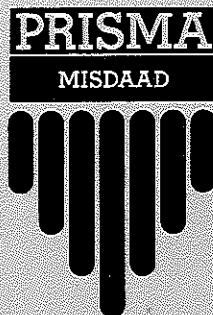
punt was de rechtspraak toen nog barbaarser dan nu. Een vonnis was pas mogelijk na een bekentenis van de verdachte en er werd dan ook geen middel geschuwd om die te krijgen. De authentiek aandoende beschrijving van opsporing en berechting is de voornaamste attractie van de Rechter Tie-romans van Robert van Gulik. Kortgeleden heeft Elsevier de heruitgave van alle Rechter Tie-materiaal afgesloten met twee bijzondere bundels.

In *Nacht van de Tijger* (Elsevier, 14,90) is behalve een lang verhaal met die titel, een biografie van de schrijver van de hand van Janwillem van de Wetering, opgenomen. Dr. R.H. van Gulik werd in 1910 te Zutphen geboren, maar belandde al snel in Nederlands-Indië, waar z'n vader dienst deed bij het KNIL. Daar ontwikkelde hij een talent voor talen en een grote belangstelling voor de Oost, die hij ook na zijn terugkeer in Nederland bleef koesteren. Hij moet een uitzonderlijk begaafd mens geweest zijn, want al op 25-jarige leeftijd promoveerde hij tot doctor in de Oosterse letteren, nadat hij in 1934 verschillende studies tegelijkertijd had afgerond. Na zijn studie kwam hij bij de Buitelandse Dienst en leidde tot zijn dood het ongeregelde leven dat een diplomaat voor lief moet nemen: een paar

jaar hier en daar, terug naar Den Haag en dan weer erop uit. Gelukkig voor hem maakte men wel gebruik van zijn specialisatie en kon hij veel tijd doorbrengen in de Oost. Zijn vrije tijd besteedde hij aan wetenschappelijk werk en aan het schrijven van detectiveboeken en -verhalen.

Janwillem van de Wetering heeft veel aardig materiaal bij elkaar gebracht. Wij moeten hem dus dankbaar zijn. Toch kan men deze biografie niet lezen zonder weer geïrriteerd te raken door zijn typische hebbeligheden. Hij begint enthousiast dingen te onderzoeken, maar maakt zijn speurtocht dan niet af. Om zijn luiheid te verbergen hult hij zich in mystieke praatjes die kant noch wal raken. Verder probeert hij niet om Van Gulik te begrijpen tegen de achtergrond van zijn tijd, maar vergelijkt hem met Reve en doet hem daardoor onrecht. Deze biografie is weliswaar verplichte literatuur voor mensen die geïnteresseerd zijn geraakt in Van Gulik, maar hij gaat te veel over Janwillem van de Wetering om echt leuk te zijn. Het sluitstuk van de serie is de eerste Nederlandse vertaling van het 18e eeuwse Chinese boek dat model stond voor de hele serie: *De Vergiftigde Bruid* (Elsevier, 14,90). Van Guliks levenslange affaire met Rechter Tie begon met de vertaling van deze klas-

Crimineel avontuur in... Prisma Misdaad Stuk voor stuk moorddadig Vaste prijs: f 9,90

Bij de boekhandel

sieke roman. Het is interessant te zien dat Van Guliks eigen producten vrij dicht bij dit origineel zijn gebleven. Slechts op enkele punten is hij tegemoet gekomen aan de Westerse smaak: de verdachten worden nog iets grover behandeld en de beschrijving van de terechtstellingen is uitgebreider.

Van de Wetering vraagt zich ergens af hoe het toch komt dat de boeken van Van Gulik zo in trek zijn, om vervolgens een onnodig ingewikkeld antwoord te geven. Het eenvoudige antwoord moet gewoon zijn dat de Rechter Tie boeken goed amusement zijn en geschreven zijn in zeer eenvoudige taal. Zo aangepast is het taalgebruik dat het soms potsierlijk aandoet. Voor een deel is dat te verklaren uit de tijd waaruit de boeken stammen. In de geautoriseerde Nederlandse vertaling worden vele schaaltes *macaroni* genuttigd en de rechter speelt *domino* en *schaak*, het Nederlandse publiek was nog niet toe aan *mie* en *go*.

Voor wie in zijn amusement graag nog iets leerzaams aantreft biedt Van Gulik ook leuke beschrijvingen van het oude China en vooral van het bestuur van dat enorme keizerrijk. China was al heel vroeg in de geschiedenis een eenheidsstaat die bestuurd werd door deskundigen, waarvan de Rechter er één was. Om tot de klasse

van bestuurders te kunnen behoren moest men een groot aantal zware examens met goed gevolg doorstaan. In *Moord in Canton* komt bij voorbeeld een enorm gebouw voor dat er alleen was voor het afnemen van die examens en er is bijna geen boek waarin geen studenten voorkomen. De rol die de kerk bij ons heeft gespeeld, was in China ondenkbaar en dat Van de Wetering steeds weer de aandacht vraagt voor de rol van de religie, moet dan ook vooral geweten worden aan zijn onvermogen om zich los te maken van eigen preoccupaties. In de serie Amerikaanse pocketherdrukken, eveneens met de illustraties van de schrijver zelf, die kortgeleden verschenen, kan men die ontwijken. (FH)

Leiden in last

Een jaar of anderhalf geleden ontstak Maarten 't Hart plotseling in toelooz enthousiasme over de politieke thrillers van Koos van Zomeren. In die boeken, zo schreef hij ongeveer in Vrij Nederland, wordt de maatschappelijke werkelijkheid van Nederland tenminste weerspiegeld, zulks in tegenstelling tot het plechtige navelstaren waar veel van onze erkende literatoren zich mee bezighouden. Tegen die achtergrond voldoet Maarten 't Harts eigen misdaadroman *De kroongetuige* (Arbeiderspers, f 23,50) niet geheel aan de verwachtingen. De politiek speelt er geen rol in en de toespeelingen op de verdwazingen onzer tijd (universitaire verspillings, feminisme) zijn niet veel meer dan amusante speldeprikken in de marge van het verhaal. Het echte thema is de tragiek van het kinderloze huwelijk en centraal staat de psychologie van de onvruchtbare echtgenote die ontrouw van haar man vreest. De vorm is die van de puzzeldetective, maar de geofende lezer zal op twee derde van het boek al ruimschoots doorzien hebben hoe de zaak zich heeft toegedragen. Het verhaal is vlot leesbaar en bij vlaggen meeslepend, maar ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat het door de literaire kritiek in dag-, week- en maandblad enigszins is overschat (naar mijn bescheiden mening haalt dit boek het bijvoorbeeld niet bij het prachtige *Een vlucht regenwulpen*).

En uit de beste bron kan ik verzekeren dat – in tegenstelling tot anders luidende berichten – het in het nachtleven van Leiden nog wel anders toe-gaat dan Maarten 't Hart denkt. (BV)

Martine on the rocks

Een reisgezelschap op vakantie in Turkije kan genoeg mogelijkheden bieden om allerlei stereotiepe personen in onder te brengen en daarvan maakt Martine Carton in haar dertiende boek en vijfde detective *Martina en de medelanders* (De Kern, 17,50) dan ook dankbaar gebruik. Titels als *Mijn moeder mag het niet weten*, *Nog niet gelukkig* en *Victoria en de oliesjeiks* geven enigszins aan om wat voor boeken het gaat. Carton is geen echte misdaadschrijfster in ieder geval, al is moord een leuke verpakking voor een Bouquetreeks verhaal. De intrige van het nieuwe boek draait om een onthoofde jongeman en is geplaatst tegen een redelijk gedocumenteerde Turkse achtergrond. Het verhaal is niet onaardig, maar de loop wordt te veel onderbroken door oppervlakkige discussies over feminisme, emancipatie en discriminatie, kortom het ene cliché na het andere. Voeg daar de weinig creatieve schrijfstijl aan toe en de zwijmelende relatie tussen de ik-figuur en haar echtgenoot (waar je werkelijk niet goed van wordt!) en er blijft niet veel meer over dan smakeloze ontspanningslectuur. (CL)

Amsterdamse toestanden

Met de regelmaat van de klok schrijft politiemann Baantjer een nieuwe aflevering over de belevenissen van zijn alter ego rechercheur de Cock. Hij kan daarvoor putten uit zijn rijke en langdurige ervaring als politiemann en steunen op zijn vertellerstalent (zie ook het vraaggesprek in deze aflevering van T & D). *De Cock en de smekende dood* (De Fontein, 13,75) is onlangs verschenen en het volgende verhaal zit er ook al weer aan te komen. Kenmerkend voor de boeken zijn de nogal zwaar aangezette stijl,

Bert Hiddema: Kwaad zijn en lachen tegelijk

de menselijkheid van de hoofdfiguur en zijn sterke morele oordeel. Het verhaal begint mooi met een protestantse doopplechtigheid, waaruit blijkt dat de uit het kerkse Urk afkomstige schrijver het niet alleen van zijn politiebelevenissen hoeft te hebben. Het gaat verder over zakenmensen die elkaar de hand boven het hoofd houden in een Amsterdam dat gehuld is in een vijftiger jaren waas. (TC)

Het Amsterdam dat Bert Hiddema in **Zwart Geld** (Veen, 16,90) neerzet is helemaal van deze tijd en volstrekt verloederd. Zijn amorele hoofdperson die slechts met Flip aangeduid wil worden, beziet het haarscherp en probeert een graantje mee te pikken in een wereldje van krakers, geperverteerde zakenlieden en journalisten die niet deugen. De opdracht van Flip is dit maal krakers verjagen en een miljonairsochters beschermen. Maar de volgende maal kan het om brandstichting gaan of een geparkeerde vrachtwagen stelen. Flip slaagt in de ene helft van zijn klus maar dat veroorzaakt meteen de mislukking van het andere deel. Zoals ook in zijn vroegere romans is Hiddema op zijn best in het observeren van mensen. Dat levert regelmatig schateren op. Verder zit er het verslag van een kidnapping in **Zwart Geld** die perfect vanuit het slachtoffer is beschreven en zo in een internationale bestseller zou kunnen worden opgenomen. (TC)

'Een Amsterdamse politieroman' vermeldt de kapt van **Een harde noot om te kraken** van Henk Noriet (De Bezige Bij, 19,50). Het wordt echter spoedig duidelijk dat de pretenties van de pseudonieme schrijver heel wat verder gaan. Krakers komen op het bureau een klacht indienen wegens mishandeling door een knokploeg, die volgens hen in dienst staat van de huizenspeculant Bronsbaar. Inspecteur de Witt start een onderzoek en hij ontdekt al snel dat de familie Bronsbaar alles doet wat God verboden heeft. Ze gedragen zich niet als normale verdachten, maar beginnen uit een ziekelijke sensatiezucht een kat-en-muis-spelletje met de Witt, waarbij hen niets te ver gaat. De ongelijke strijd tegen het vleesgeworden kwaad brengt de Witt in een identiteitscrisis. Symboliek, gegraveerd in de psyche van de hoofdperson, moderne praat over man-vrouwrelaties, verving van de grens tussen schijn en werkelijkheid en een vaak eigenaardig taalgebruik zijn in dit boek bepaald niet de bouwstenen voor een succesformule geworden. (HKo)

I'll make him an offer he can't refuse

Deze rubriek staat open voor lezers met vragen, opmerkingen, verzoeken, enz. op het gebied van de misdaadlectuur. De redactie houdt zich het recht voor mededelingen in te korten.

Verzamelaar van Engelse en Amerikaanse detective- en crimeromans vraagt te koop (ev. ruil) gebonden werken van bekende auteurs (in het Engels) zoals Ambler, Chesterton, Freeman, Crispin, Stout, Symons, enz., enz. Op korte termijn gezocht: alle Engelstalige gebonden **Rechter Tie**-boeken van Robert van Gulik.

Graag bericht aan: C.H. Bressers, Schommerveld 9, 5751 EA Deurne, 04930-14349.

Ik zou graag in deze rubriek verwijzingen naar secundaire literatuur over misdaadboeken willen lezen. Ik denk daarbij aan beschouwingen in kranten, tijdschriften, enz. Wellicht zijn er ook andere lezers die tips uit eigen kranten, e.d. willen doorgeven. Zelf kwam ik de afgelopen periode o.m. het volgende tegen:

Haagse Post 15/1/83: **James M. Cain**, de man die schrijver wilde zijn. (bespreking van een biografie door Daan Dijkman)

Haagse Post 12/2/83: De mensenhaat van **Patricia Highsmith** (over genomen interview uit Humo door Marc Didden)

Hervormd Nederland: 29/1/83: Het gaat goed met de Nederlandse misdaadliteratuur (beschouwing door J. Malschaert)

Telegraaf 5/2/83: Frits Kloezeman gaf **Rechter Tie** zijn gezicht (door F. Wilbrink)

Wie heeft andere tips?
A.M.H. Vos, Heusdenhoutsestraat 50, 4817 WD Breda.

Met genoeg merk ik dat in T&D ook aandacht wordt besteed aan de kleine Belgische produktie. Ik wil hier een Vlaams debuut in het genre signaleren. Het gaat om: **Het gelag wordt betaald** van Staf Schroeters (uitg. Roerdomp) Fred Braeckman, De Memphinnelaan 37, B 9910 Mariakerke-Gent.

Gezocht:

Sneeuw in augustus - door John Boland (Elsevier)

Na afloop moord - door Bob van Oyen (Bruna)

Een vrouw verdween - door Ethel Lina White (niet te verwarren met Een vrouw verdween door Elizabeth White) uitgave van de Nederlandse boekencolub.

Verder zoek ik in het Nederlands vertaalde boeken over een detective Nelson Lee (schrijver onbekend) en boeken over Rio Kid door Ralph Redway (eveneens vertaald).

Klaas Vanderspoel, Henri Dunantlaan 81, 9728 HC Groningen. Tel. 050-255791 (na 16.30 uur).

Ik ben al tijden op zoek naar **The pulp jungle**, de autobiografie van Frank Gruber uit '67. Graag een tip.
Theo Capel, tel.020-764970.

Gevraagd boeken van Ross Thomas, including en vooral **All the Fools in Town are on our Side**, **The Seersucker Whipsaw** (what a title!), **The Singapore Wink**, **The Money Harvest**, **The Porkchoppers**, **Yellow Dog Contract** alsmede zijn onder pseudoniem Oliver Bleck verschenen werk (o.m. **The Brass Go-Between**, **The Highbinders**, **The Propane Chronicle** en **No Questions Asked**). Gebonden of paperback. De man is hard to come by; out of print. Steef Voren, Oostervantstraat 50a, 3021 PX Rotterdam.

Stille Baantjer is een grage prater

Baantjer: politiemann in hart en nieren

Deugt de politie in boeken?

Bijna vast onderdeel van elke misdaadroman is de politie. A.C. Baantjer, de meestgelezen hedendaagse Nederlandse detectiveschrijver, heeft de hoofdrol in zijn boeken ook weggelegd voor een rechercheur. Hoe echt is nu het beeld dat op die manier van de politie ontstaat. Baantjer weet waarover hij schrijft, omdat hij zelf al tientallen jaren bij de politie zit. Hij is dan ook een ideale gesprekspartner om het over het verschil tussen de echte en de fictieve politiemann te hebben. Daarbij komt dat hij smeug kan vertellen.

'De Nederlander is in het algemeen niet zo erg *politie-minded* en dat krijgen ze met de paplepel ingegoten. In kinderboeken zijn politiemannen altijd stomme idioten. Neem bij voorbeeld **Dik Trom** en **Pietje Bell**. De huidige generatie is verder met **Swiebertje** opgegroeid en daarin komt veldwachter **Bromsnor** voor, een opgeblazen muil die altijd in het ongelijk wordt gesteld door zijn eigen burgemeester. In Urk waar ik vandaan kom, moeten ze ook weinig van de politie hebben. Als je daar agent bent, moet je je beperken tot het drinken van een borreltje met de bevolking. Ze gaan daar gewoon hun eigen gang en owee als je ze als agent dwars zou zitten. Je hebt een grap over Urkers, waarbij er twee per ongeluk in de hemel zijn gekomen en er niet meer uit willen. Petrus is ten einde raad, maar dan biedt iemand uitkomst. Die roept dan heel hard *'Schip op het Vormt'* en weg waren die Urkers. Het

Vormt is een grote zandbank voor Urk en als daar een schip op vastliep was men er als de kippen bij om het leeg te halen. Dat tekent de mentaliteit op dat eiland. Ik was ook niet van plan bij de politie te gaan. Toen de oorlog afgelopen was, wilde ik op avontuur. Ik had me opgegeven voor de RAF en voor dienst in Indië. Ik had een paar jaar in Duitsland gevangen gezeten en daarna wilde ik eens wat van de wereld zien. Thuis bij mijn vader en moeder zat ik op reacties op mijn brieven te wachten, maar die kwamen maar niet. Tenminste dat dacht ik, totdat ik in de gaten kreeg dat mijn moeder ze verscheurde. Die wou niet dat ik ver wegging. Op een goede dag kreeg ik wel een oproep voor een sollicitatie voor de Amsterdamse politie. Daar wist ik niks van en het bleek dat mijn vader zonder het mij te zeggen namens mij een brief had geschreven. Hij had misschien gedacht, die jongen wil toch wat spannends. Ik zag er helemaal niets in, maar ik liet me overreden om eens te gaan kijken. Het was een hele zware selectie, waarbij veel kandidaten moesten afvallen. Ik kwam er doorheen en toen kon ik eigenlijk niet meer terug. Gelukkig heb ik er nooit spijt van gehad. Ik heb het altijd prima naar mijn zin gehad bij de politie.'

'Dat beeld van de politie in detectiveboeken, dat is natuurlijk een vertekend beeld. In de boeken van het eerste uur, van **Conan Doyle** en van **Agatha Christie**, daarin had je meestal een domme politiemann die altijd

moest worden bijgestaan door een superheld. In het werk van **Ellery Queen** is de vader van de hoofdperson een in het vak vergrijsde politiemann, maar hij komt nooit tot de oplossing van een zaak zonder die superzoon van hem. In werkelijkheid is een politiemann natuurlijk niet dommer, maar ook niet knapper dan de meeste mensen. Het is gewoon een man die een vak uitoefent. Het is met een politieinspecteur net als met de inspecteur van de belastingen. Zolang je over hem praat is het een hannes, totdat je je aanslag krijgt. Dan blijkt dat hij toch niet zo makkelijk is te belazeren als je wel had gedacht. De eerste die voor mij een beetje reële politiemann heeft bedacht, is **Simenon**. Die **Maigret** is een normale menselijke figuur. Hij is levensecht en dat is van **Hercule Poirot**, dat is dan wel geen politiemann maar ook een beroemde detectiveheld, veel moeilijker voor te stellen. Maigret die is levensecht, hoewel hij puur als politiemann natuurlijk wel fouten maakt. De Franse wetgeving verschilt niet zoveel van de onze, die uiteindelijk op de Code Pénal is gebaseerd. Maigret die veroorlooft zich vrijheden die niet kunnen, bij voorbeeld op het gebied van huiszoekingen en ook in de omgang met zijn superieuren klopt het niet helemaal. Een burger hoeft dat niet op te vallen, maar als politiemann denk je dan dat er op grond van het Wetboek van Strafrecht of het Wetboek van Strafvordering dingen niet kunnen zoals **Simenon** ze opschrijft. Maar vooral de benadering van **Simenon** spreekt me aan. Het gaat bij hem om de vraag waarom iemand tot een daad komt en dat probeer ik in mijn eigen werk ook altijd te weten te komen. Daarom ben ik ook met graagte bij de recherche gegaan. In de uniformdienst bestaat het contact met het publiek meestal uit een kortsluiting. Je moet iemand bekeuren en daar is het mee afgelopen. Je krijgt er geen kans om iets van de psyche van iemand te begrijpen. Bij de recherche heb je soms twee of drie dagen de gelegenheid om met iemand te stoeien. Je kan proberen een brug te slaan naar iemand.'

'Van de politie in Nederlandse detectives heb ik niet zo'n hoge pet op. De **Schaduw** van **Havank**, dat is eigenlijk een beetje getransformeerde **Saint**. Havank die was de eerste die **Charteris** ging vertalen en die gaf de **Schaduw** ook van die attributen mee, zoals een lasso, messen en een petje waarop je kon timmeren. Eerst was de Scha-

duw nog een hulpje van inspecteur Sylvestre, maar naderhand is hij helemaal op de voorgrond gekomen. Van de Wetering die weet ook geen meer van de politie. Die is bij de reservepolitie geweest. "De feestneuzen" noemden wij die. Bij grote gebeurtenissen bij voorbeeld bij de intocht van Sinterklaas dan mochten ze optreden. Grijpstra en de Gier dan zijn van die types als bij Sjöwall en Wahlöö. Mij ligt dat niet. Ik heb gekozen om in hiërarchisch verband te werken en dan vind ik het niet erg fijn om in mijn boeken te zeggen dat de inspecteur weer een slechte bui heeft omdat hij vannacht het niet met zijn vrouw heeft mogen doen. Die van de Wetering zou in zijn laatste boek ook vervelende dingen over bureau Warmoesstraat hebben geschreven. Nou werk ik daar al 27 jaar en ik heb nog nooit een agent iemand zien slaan. En reken maar dat als ik het zou zien, dat ik meteen een rapportje maakte. Maar ik heb het nog nooit gezien. Een oude collega van mij Robert van Dijk heeft laatst ook een detective gemaakt over de politie. Vroeger kwam hij bij mij wel eens om raad. Ik heb toen gezegd "Robert jij hebt een kinderlijke geest, waarom ga je geen kinderboeken schrijven?" Dat is hij toen eerst gaan doen en het is hem aardig gelukt. Het gaat om een stel jongens die misdaden oplossen, bij voorbeeld in *Het geheim van de groene bolide*. En aan het eind komen ze dan bij rechercheur Baantjer, dat ben ik, om het allemaal te vertellen. Dat is een soort eerbetoon aan mij. Van Dijk komt ook in mijn boeken voor. Robert Antoine noem ik hem dan altijd voluit en ik laat hem altijd erg gesoigneerd gekleed gaan. Daar houdt hij in de echt namelijk ook van, maar ik dik het nog wat aan met pastelkleurige pakken om een beetje te plagen. Ik spreek hem nog geregeld. Het is een gezellige vent en zoals hij laatst de politie beschreef, zo is het ook in de echt.

'Bij de politie is in de loop der jaren een hoop veranderd. Vroeger werd je niet zo jong rechercheur. Je moest een zeker overwicht hebben. Ik heb het nog meegemaakt dat collega's er niet bij kwamen vanwege een te jeugdig uiterlijk. Mijn hoofdpersoon de Cock is daarom een oudere, ervaren politiemans. Tegenwoordig is het aantal zaken enorm toegenomen en zijn er ook veel meer jonge rechercheurs, maar ze mogen veel minder zelfstandig werken dan vroeger. In mijn begintijd besliste je helemaal zelf hoe je een zaak aanpakte. Tegenwoordig is vaak een inspecteur de baas van een team en die verdeelt de taken. Je bent dan meer loopjongen. Het politiewerk is met zo'n cosmopolitisch Amsterdam

ook niet makkelijker geworden. Als je vroeger een aangifte kreeg van zakkenrollerij dan wist je dat enkele verdachten in aanmerking kwamen. Daarvan zaten bij voorbeeld Jan, Piet en Klaas vast en Rinus en Theo liepen vrij rond, maar Rinus kwam niet in aanmerking. Tien tegen een dat Theo dan de dader was. Tegenwoordig heb je buitenlanders die even Amsterdam aandoen en dan weer vertrokken zijn. Je brandt als rechercheur ook sneller af in deze tijd. De pakkans voor een delict is al gauw slechts één op twintig en van de 100 zaken die je constateert, worden er al meteen 67 geseponcerd. De 33 andere worden bekeken en in 14 gevallen bedenkt men dat er iets moet gebeuren, maar slechts in 4 gevallen volgt uiteindelijk een veroordeling. Dan moet je wel eens diep zuchten als politiemans.

Ik ga per 1 augustus met Functioneel Leefstijdsontslag, met FLO, dat moet als je 60 wordt. Tot je 65ste kunnen ze je dan blijven oproepen in geval van calamiteiten en de jaren tellen dan half mee voor je pensioen. Op die manier kom ik precies aan 40 dienstjaren bij de politie. Ik vertrek in de rang van hoofdagent. Hoger ben ik nooit geworden. Toen ik net voor mijn politieexamen was geslaagd, werd ingevoerd dat je alleen kon worden bevorderd als dat diploma had. Daar moest je op eigen kosten voor leren in je eigen tijd, maar door dat besluit gingen opeens honderden agenten eraan beginnen. Ik was net op het kantje geslaagd omdat ik namelijk eigenlijk alleen maar voor de proef had meegedaan. Ik zat halverwege de studie, maar de oud-inspecteur waar ik privélessen volgde, vond het een goed idee als ik eens zou meemaken hoe het op zo'n examen toeging. Tot mijn grote verbazing slaagde ik, maar na mij kwamen allemaal jongens die de hele opleiding hadden gevolgd en met veel betere cijfers slaagden en die werden bevorderd. Ik had dat examen en ik had geen zin om opnieuw op te gaan. Met het schrijven verdiende ik er bovendien een centje bij en op gegeven moment had ik een inkomen dat boven dat van een inspecteur lag. Binnenkort komt mijn 25ste boek uit, *De Cock en de ganzen van de dood* en verdien ik al meer dan de hoofdcommissaris. Wat dat betreft hoeft een bevordering dus niet meer en ik kan verder alleen maar terugkijken op een mooie tijd bij de politie. (TC)

Herdruk op herdruk

Maarten 't Hart
De kroongetuige
Roman.
Grote ABC.
216 blz. f 23,50

Het is een geslaagd misdaadverhaal... het schrijversvakmanschap is nog verder toegenomen... een boeiend en bij vlagen briljant boek - Aad Nuis in *Intermagazine*

Verteld met aanstekelijk plezier - Wim Sanders in *Het Parool*

Het beste boek dat 't Hart sinds *Een vlucht regenwulpen* geschreven heeft - Jaap Goedegebuure in *Haagse Post*

Een ongelooflijk spannend boek dat toch literatuur is - Tamar in *Vrij Nederland*

Spannend, ontroerend en verrassend... De thrillerkant van *De kroongetuige* is bijzonder geslaagd - Ivan Sitniakowsky in *De Telegraaf*

De Nederlandse literatuur is een boek rijker dat tenminste niet saai is - René Appel in *NRC-Handelsblad*

In iedere boekhandel te koop

ARBEIDERSPERS
SINGEL 262

Werk van Buitenlanders

Uit je bol gaan

Dat de *Death Beam* iets anders is dan de knullig vertaalde titel **Dodelijke straling** van Robert Moss (De Boekerij, 29,90) doet vermoeden, zal de lezer snel duidelijk worden. Het gaat gewoon om de dodende straal, een bekend thema in de klassieke SF-roman. Alleen is het nu geen SF meer. De Rus heeft hem uitgevonden en de CIA moet voorkomen dat hij wordt gebruikt. Het wapen is namelijk bijzonder effectief. Toegepast op New York zou hij daar alle levende wezens vernietigen, behalve de kakkerlakken (dus het blijft er druk). Dat is ongeveer het begin en meteen het eind van een stomvervelende verhaal, want ertussendoor kom je alleen CIA- en KGB-jongens tegen die elkaar afmaken, verklikken of van dubbelspel verdenken. Bovendien zijn alle Amerikanen behoorlijk redelijk denkende mensen en alle Russen onveranderlijk rücksichtslose psychopaten (en als ze het niet zijn, lopen ze over). Moss kan zo beginnen als perschef van het Witte Huis. In het Kremlin zal hij namelijk minder gewenst zijn. (GJT)

Een stel spiritisten van een zeer kwaadaardige soort is er in **Uit de afgrond van de hel** van James Herbert (Elsevier, 24,50) achter gekomen dat het **KWAAD** in geconcentreerde vorm een machtige energiebron is, die ook van gene zijde van de dood gebruikt kan worden om de wereld der levenden te ontwrichten. Het manifesteert zich dan als een drabberige zwarte mist (het **DUISTER**) dat zich 's avonds vanuit de kelder van een berucht spookhuis over de omgeving verspreidt.

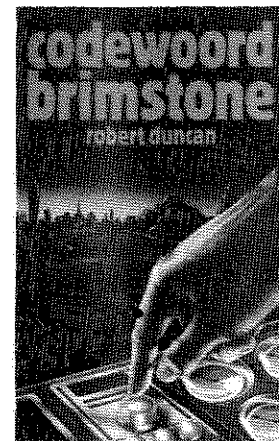
De hersens van de omwonenden raken dan aangetast en dat brengt hen tot suïcidale razernij. De enige remedie tegen het **DUISTER** is even voor de hand liggend als effectief. Als het donker wordt, doe je gewoon het licht aan. Dat is de clou van een bezopen, slecht in elkaar gestoken verhaal dat te gruwelijk is om echt eng te zijn. (GJT)

Achttien karaat

Hebzucht is een klassiek thema in de thriller en goud het beproefde middel om de verwickelingen in gang te brengen.

John Goldsmith is er met **Baar goud** (Veen, 24,50) in geslaagd een leuke

variant te maken op de jacht op het goud. De helden in zijn boek zijn er niet op uit het goud te bezitten, maar juist om het kwijt te raken, dat wil zeggen aan de meestbiedende te verkopen. Dat brengt hen met allerlei exotische en louche types in aanraking in de meest luxueuze en prozaïsche plekken op aarde. Het gaat om een partij van 2000 ton (niet duidelijk wordt of dat Amerikaanse, Engelse of Nederlandse tonnen zijn). In geld gaat het om miljarden in plaats van tonnen. De omvang van de partij geeft op een ingewikkelde manier gelegenheid om te speculeren en zo de prijs op te schroeven, wat voor de verkopers veel minder leuk is dan het lijkt. Volgens de klassieke wet leidt een hoge prijs tot een lagere vraag, terwijl ze juist van het spul afmoeten. De twee door elkaar lopende intriges (verkoop en speculatie) maken het boek eerder minder spannend dan meer, maar dat kan een goed geschreven boek als *Baar goud* niet echt kwaad doen. (TC)

Is Cameron in staat de nietsontziende logika van het computergestuurde projectiel te doorbreken en zijn baan af te buigen naar een verlaten gebied?
Hij heeft uren... minuten... tenslotte seconden om een vreselijke ramp te voorkomen.
Prijs: f 24,90

verkrijgbaar bij elke boekhandel

a.w. bruna & zoon

Jack Higgins: Thrillerfabrikant

Maffialand

Majoor Carter van de Engelse inlichtingendienst krijgt in 1943 opdracht de landing van de Amerikaanse troepen op Sicilië voor te bereiden. De medewerking van de Maffia is daarbij onontbeerlijk, maar het is bijna onmogelijk om met de plaatselijke *don* in contact te komen. In **Dodenschaak** van Jack Higgins (Elsevier, 24,50) weet de Amerikaanse regering dan Lucky Luciano zo ver te krijgen om met Carter naar Sicilië te gaan om daar zijn invloed aan te wenden. Luciano wordt om die reden vrijgelaten uit de gevangenis waar men hem met moeite in had gekregen. Uiteraard krijgen de Duitsers lucht van de operatie en met niets ontziende wreedheid proberen ze de geallieerde plannen te torpederen. Luciano's gangsterverleden blijkt een uitstekende training te zijn geweest voor de heldenrol die hij te midden van het oorlogsgeweld vervult. Het boek is een makkelijk weglezend oorlogsverhaal, overgoten met Maffiaromantiek, waarbij eer, trouw en vooral geweld overheersen. Het blinkt niet uit door originaliteit, maar heeft het solide karakter dat ook het kenmerk is van het overige werk van Higgins. (HKo)

Sterven in Napels (Elsevier, 15,90) is een van de eerste romans van Hammond Innes, de bestsellerschrijver die zo graag de zee een centrale rol in zijn werk geeft. Dit keer gaat het om twee vrienden die er met veel moeite in stagen een landingsvaartig vlot te krijgen, waarmee ze een vrachtvervoerbeprijfje beginnen. Hun eerste vracht

voert hen naar Napels, waar ze al snel door de Maffia worden benaderd die het schip wil hebben voor wapen-smokkel. Dan speelt ook nog een rol dat de vrienden is gevraagd een Engels meisje op te sporen dat in Italië is verdwenen. Terwijl de een erin slaagt het meisje te vinden, raakt de ander juist het schip kwijt. Met hulp uit een onverwachte hoek komt het echter tot een *showdown* met de Maffia. Helaas strijden in deze oude thriller ongeloofwaardigheid en kinderachtigheid om de voorrang (MR)

Partijtje tegen

Robert Littell schrijft heel acceptabele spionageromans. Een van zijn laatste heette in het Engels *Debriefing*, maar omdat het Nederlands daarvoor geen goed equivalent kent, heet het hier *De overloper* (Sijthoff, 22,50). *Debriefing* slaat vooral op de eerste helft van het boek, dat geheel handelt over de verhoren die een gevluchte Rus worden afgenomen. In het tweede deel van het boek gaat de ondervrager zelf in Rusland nog eens een aantal feiten na. Omdat de mensen zich normaal gedragen, leest het boek heel plezierig. In dat opzicht kan het inderdaad wedijveren met Le Carré en Deighton zoals op de flap staat. De visie op de bewapeningswedloop die uit het boek spreekt, is langzamerhand echter zo afgezaagd dat de kwaliteit toch nog wel eens klasse minder is. (FH)

In het Kremlin zit een mol, bij de CIA bekend als Omega. Als Stalin sterft, zal Omega zijn plaats innemen. Om de natuur een handje te helpen wordt in *Omega Rood* van John Kruse (Veen, 26,50) naar een geschikte moordenaar gezocht. Niemand haat Stalin zoals Joaquin Cabeza, een boerengeneraal die na een moedige strijd in de Spaanse Burgeroorlog naar Rusland uitweek. Zijn communisme is niet dat van Stalin en in plaats van kamerdaadschap ontmoet hij gevangenschap en onmenselijke folteringen. Hij ontsnapt ternauwernood en wordt dan door de CIA zo gemanoeuvreed dat hij erop uit gaat om Stalin te vermoorden. Hij knapt het klusje nog op ook, maar ondank is 'swerelds loon als blijkt dat de CIA het nu even hard op hem heeft gemunt als de Russen. Het boek dat in het Engels *Red Omega* heet (Arrow, VD, 13,50) is een staaltje van pretentieuze geschiedsvervalsing uit de tijd van de Koude Oorlog. Er kan geen lachje in af. (MR)

Russische en Amerikaanse meester-spionnen, zonder uitzondering begenadigde moordmachines met een fabelachtige intelligentie, krijgen in *Het Sentinel komplot* van A Mykel (ZHU, 29,90) gelegenheid hun krachten te meten. Een van de knapste Amerikaanse computergeleerden speelt de gegevens van het supergeheime Sentinelproject in handen van de Russen. Ten koste van alles moeten de Amerikanen deze gegevens weer in hun bezit krijgen, zodat vele schuldigen en onschuldigen bloedig aan hun eind komen. De computer waar het allemaal om gaat, is een bijzonder gevaarlijk exemplaar, want hij kan echt denken en dan nog miljoenen malen zo goed als de mens. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij andere menselijke trekken als begeerte naar macht gaat vertonen. Van een boek als dit gaan er dertien in een dozijn. Dat heeft de schrijver vermoed en er daarom een bolstaande boodschap aan mee gegeven die het er niet beter op maakt. (HKo)

Op de grote stille heide

Een excentrieke jongeman die er prat op gaat de kleinzoon te zijn van een bekend schrijver van streekromans, gaat in *De heidelijken* van Ruth Rendell (Prisma, 8,90) door het leven als deskundige op het gebied van flora en fauna en topografie van de omgeving. Hij schrijft daarover (en over zijn grootvader) wekelijks een kolommetje in de plaatselijke krant. Be-

roepshalve helpt hij zijn al even merkwaaardige vader in diens antiekzaakje. In zijn vrije tijd (ook 's nachts) zwerft hij graag over 'zijn' heide. Vanaf het moment dat hij daar het lijk aantreft van een gewurgde jonge vrouw, blijkt steeds meer dat hij niet zo maar een beetje excentriek is, maar behoorlijk geschild. De wijze waarop hij door toedoen van een reeks traumatische ervaringen afglijdt naar de complete gekte, wordt door Rendell verrassend goed beschreven. Een mooi moordverhaal. (GJT)

Damiot in de Provence (Sythoff, 18,50) is een ietwat knullig boek van Vincent McConnor. Twee moorden moeten worden opgehelderd, maar als het zover is blijft het motief van de moordenaar volstrekt in de lucht hangen. Hoe de moordenaar zijn daderschap weet te verbergen blijkt samen te hangen met toevallige gebeurtenissen rondom een doodgewaande graaf die kennelijk tot doel hebben een soort dramatiek in het verhaal te brengen.

Damiot is een Parijse hoofdinspecteur die, om van een schotwond te herstellen, intrekt neemt in de herberg in zijn geboortedorp. Hij merkt, dat de gemoederen in het dorp in beroering zijn, doordat er enerzijds twee meisjes zijn vermoord en er anderzijds regelmatig een monster verschijnt op het terras van het oude kasteel. Natuurlijk wordt het monster verdacht. Damiot wil er niets mee te maken hebben en informeert alleen uit nieuwsgierigheid. Om te benadrukken dat hij echt op vakantie is laat hij de moordenaar tenslotte met zijn wapens vertrekken nadat hij hem had ontmaskerd. Het eten krijgt in dit boek een opmerkelijke aandacht. De gevulde kwartels, wilde patrijzen en iijsterpaté's vliegen in het rond en Damiot moet wel een stuk zwaarder van vakantie zijn teruggekomen. Het zijn ridicule details die het boek nog verder in het moeras van de goedkope streekroman drukken. (DB)

Victoriana

Peter Lovesey is een hedendaagse schrijver wiens romans in het laatste kwart van de vorige eeuw spelen. Het doek (en een van de hoofdpersonen) valt in het herdrukte *Het Wassenbeeldenkabinet* (Sijthoff, 9,90) op 25 juni 1889, krap twee maanden voor het overlijden van Wilkie Collins (zie *Made in USA & UK*). Het boek gaat over een gifmoord, waarvan een mooie jonge vrouw wordt verdacht. De vrouw is – hoe kan het ook anders – met een oudere man getrouwd. Van

dit stereotiepe gegeven heeft Lovesey een heel aardig boek weten te maken. Hij vertelt het verhaal zonder veel tierlantijnen en gepyschologiseer. Misschien wel juist daardoor komen zijn creaties goed uit de verf. Vooral de politiebrigadier en de beul zijn zeer geloofwaardig. De intrige is ingenieus zonder ingewikkeld te zijn. (FH)

Toen er nog Wit-Russen waren

De nagenoeg gelijk met de Engelse versie verschijnende zesde roman van Ken Follett, getiteld *De man van St Petersburg* (van Holkema & Warendorf, 27,50) behoort tot de typische thrillerlectuur. Het is een interessant boek omdat het zich vlak voor de Eerste Wereldoorlog afspeelt, een periode waarin allerlei moderne apparatuur uit het domein van de thriller, nog niet bestond. Namens de czaar komt een jonge grootvorst in Engeland geheime besprekingen voeren. Aan Engelse kant treft hij een lord, wiens vrouw de vroegere vriendin van een Russische anarchist is. Deze anarchist staat de grootvorst met hardnekkigheid naar het leven om te proberen Rusland buiten de dreigende oorlog te houden. Het boek is zeer vlot geschreven, maar loopt nogal cru af. Het is een goede avondvulling, ofschoon sommigen het misschien hinderlijk rechtlijnig zullen vinden. Interessant is dat Churchill die bij de meeste mensen slechts uit WO II bekend is, ook een rol speelt. In deze periode komt hij er niet al te fraai af. (WV)

Will Scott, bijgenaamd De Spin, is een beroepsinbreker met een bijzondere eigenschap. Hij heeft nl. een extra Y-chromosoom, wat leidt tot de neiging vermogensdelicten te plegen. Dat is de stelling van Kenneth Royce in *XYX-man* (Prisma, 9,90). Als Scott weer eens uit de gevangenis is ontslagen, neemt hij zich heilig voor het inbrekersvak voorgoed de rug toe te keren. Het mag helaas niet zo zijn, want hij wordt benaderd door de Britse Geheime Dienst. Ze weten hem zo onder pressie te zetten dat hij erin toestemt een inbraak in de Chinese Legatie in Londen te plegen. Na de inbraak wordt hem duidelijk dat hij in een doortrapt spelletje terecht is gekomen. *De XYX-man* is een niet onaardig, geroutineerd geschreven boek met veel actie, waarin een al vaak gebruikt thema voorspelbaar wordt uitgewerkt. (HKo)

Cops

JOSEPH WAMBAUGH
De glitter en de goot Een harde politieroman

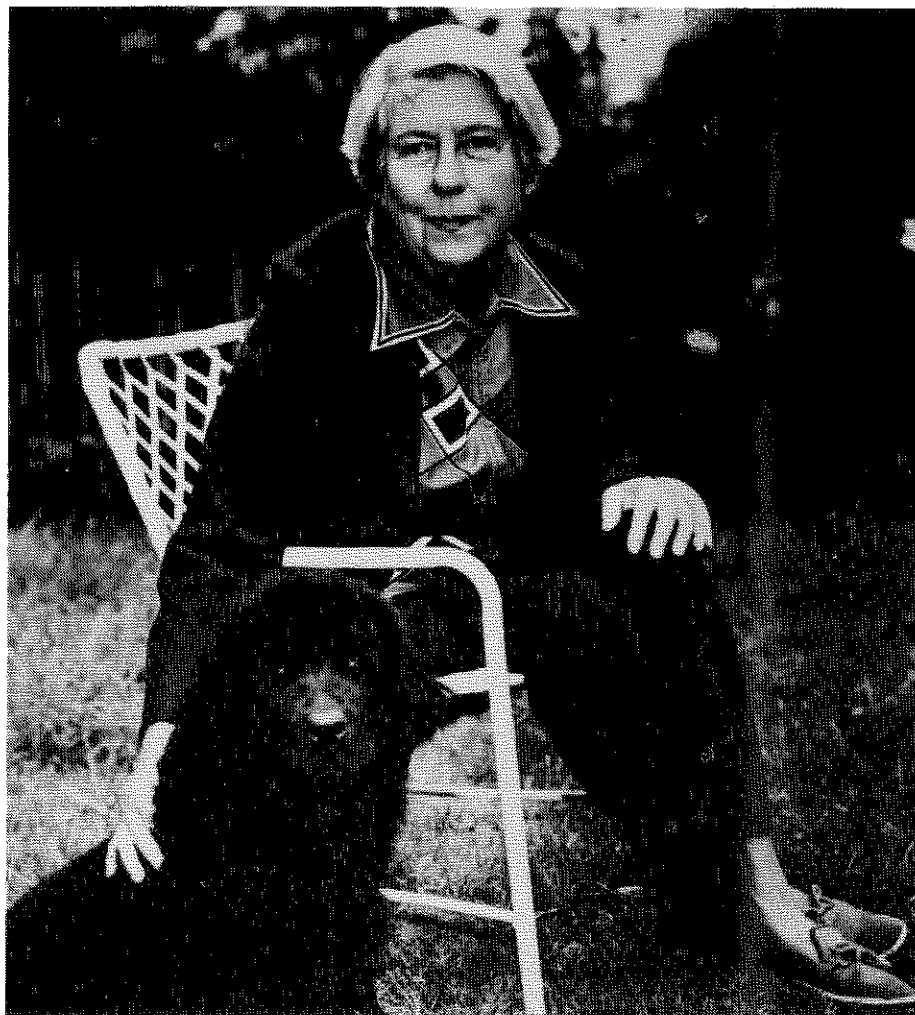

Zes keiharde politiemannen worden gezet aan de zaak van de moord op een Hollywoodse filmmagnaat. Joseph Wambaugh beschrijft op zijn onnavolgbare en onconventionele wijze, hoe de zes zich een weg banen door een wereld van ontucht, drugs en moord. Een wereld waarin niets is wat het lijkt.

Joseph Wambaugh
DE GLITTER EN DE GOOT

Paperback f 24,50
Verkrijgbaar
in de boekhandel

Uitgeverij Luitingh-Utrecht

Margaret Millar: Niet bereid om gevoelens in de groep te gooien

Margaret Millar

De detective en de afweermechanismen

Een jonge vrouw, genaamd Daisy, is al acht jaar ogenschijnlijk gelukkig getrouwd; een kinderloos huwelijk weliswaar, maar na een periode van rouw heeft ze zich erbij neergelegd dat ze geen kinderen kan krijgen. Op een gegeven ogenblik huurt ze een privé-detective in vanwege een onrustbarende droom die ze een aantal keer had, waarin ze haar eigen grafsteen zag met een overlijdensdatum van vijf jaar geleden er op. Blijkbaar was er op die dag iets gebeurd waardoor ze, niet zozeer lichamelijk als wel geestelijk, het leven had gelaten.

Voor Steve Pinata, armlastig als hij is, is deze opdracht even goed als elke andere en vol energie gaat hij er tegen aan om de gebeurtenissen van die verloren dag te ontrafelen. Stenen worden opgetild die beter op hun plaats hadden kunnen blijven. Tenslotte blijkt dat Daisy niet de dochter van haar vader is, maar de vrucht van een buitenechtelijke escapade van

haar moeder met een Mexicaan, die – inderdaad – op die ene bewuste dag onder eigenaardige omstandigheden was overleden. Ook blijkt dat niet zij onvruchtbaar is maar haar echtgenoot die om duistere redenen onder één hoedje speelt met haar moeder, voor wie alles er aan gelegen is dat Daisy nooit kinderen zal krijgen (overerfbare genen, begrijpt u wel, de kans is veel te groot dat ze *out of the blue* ineens een halfbloedje ter wereld brengt).

Dit is de helft van de intrige van *Stranger in my grave* uit 1960, een thriller van Margaret Millar. Er komt nog veel meer bij kijken: chantage door een getuige, andere zogenaamd buitenechtelijke kinderen, een subintelligente Mexicaanse, maar de kern van de zaak is het schandelijke geheim van de moeder.

Zonder dat ik dit wil bagatelliseren, komt het me toch enigszins overdreven voor van die moeder om hier zo'n ingewikkelde toestand compleet met onechte steriliteit en

het stil houden van getuigen omheen te construeren. Waarom niet in een eerder stadium met dochter en schoonzoon om de tafel gezeten om uit te leggen hoe de vork in de steel zit? Een slippertje kan de beste overkomen en er zijn erger rampen denkbaar, zou je zeggen.

Hoe dan ook, als er één ding nooit gebeurt in de boeken van Margaret Millar dan is het wel met z'n allen om de tafel gaan zitten en een goed gesprek voeren over wat een ieder bezielt. De relaties die de personen met elkaar onderhouden zijn doortrokken van omzichtigheid, wantrouwen en paranoia. De dialogen die plaats vinden lijken maar op één ding gericht: het laten zien van een volstrekt falende communicatie. Men is geheel en al vastgelopen; al het gepraat maakt de zaak er alleen maar ondoorzichtiger en ellendiger op. Geen wonder dat in de meeste van haar boeken een buitenstaander nodig is, een kort bij kas zittende privé-detective of een *lawyer* (een vertaling hiervan is lastig; jurist noch advocaat lijkt me correct, gezien de veldwerkachtige speuractiviteiten van deze persoon), die door het stellen van gerichte vragen orde in de chaos kan brengen.

Margaret Millar werd geboren in 1915 in Canada. Het grootste deel van haar leven, tot op de dag van vandaag, heeft ze in Californië gewoond. Sinds 1938 is ze getrouwd met (zoals op de achterflap van al haar boeken vermeld staat) *'the famous novelist Ross Macdonald'*, de man die de hard-boiled detective fakkel van Raymond Chandler heeft overgenomen. Beiden hebben zich intensief met milieubescherming bezig gehouden. Vanwege deze activiteiten werd ze in 1965 door *The Los Angeles Times* tot *Woman of the Year* uitgeroepen. De laatste jaren is ze minder productief. Ze schijnt aan een slepende ziekte te lijden en naar wordt aangenomen is haar meest recente boek *Mermaid* uit 1982 haar zwanenzang.

Bijna al de boeken van Margaret Millar zijn gesitueerd in Californië, een streek waar het zo vaak mooi weer is dat dat de mensen op hun zenuwen gaat werken. Lusteloos hangen ze rond bij de zwembaden met bijna niets aan. Ramen staan voortdurend open, waardoor Mexicaanse dienstmeisjes niet voor hun oren bestemde gesprekken opvangen. Er wordt trouwens helemaal veel afgeluisterd bij Millar. De steden zijn stoffig en smerig.

De problematiek die de schrijfster aanroert, past vooral goed bij haar vrouwelijke personages, ofschoon Millar niet echt een vrouwenschrijfster is. De verkrampte emoties en relaties waarmee haar figuren te maken hebben, zijn echter vooral in onze tijd herkenbaar als zij als vrouwenleed worden beschreven. De andere helft van de mensheid weet tegenwoordig maar al te goed wat er allemaal met je kan gebeuren, als je je voortdurend afhankelijk moet opstellen.

Door al het leed in haar boeken kunnen ze onder het genre *psychologische detectives* worden gerangschikt, met de nadruk op psychologisch. Meestal is er inderdaad wel sprake van een soort moord, althans een verdwijning onder verdachte omstandigheden of iets dat bij gebrek aan bewijs als zelfmoord is bestempeld. Deze misdaden zijn echter niet ontzettend belangrijk binnen het verhaal. Ze vormen weliswaar de scharnierpunten van de constructie maar ze worden door de betrokkenen met een merkwuurde kilheid tegemoet getreden. Noch de schuldigen, noch de onschuldigen maken er veel heisa over. De doden die vallen worden eerder gezien als een noodlottige bijwerking van de stroomversnelling waar men in terecht is gekomen, dan als mensen om wie getreurd zou kunnen worden. Het verdriet dat wel beschreven wordt is dan ook vals en erop gericht om de buitenwereld om de tuin te leiden.

Positieve emoties komen niet voor; zelden is er iemand onbekommerd vrolijk of gezellig. Als we verdriet en droefheid ook even als een positieve emotie aanmerken en tegelijk ons realiseren dat deze in zuiwere vorm eigenlijk nauwelijks voorkomen bij Millar, dan blijft er weinig goeds over waardoor de mensen gedreven worden.

Angst, schaamte, geldzucht, jaloezie en minderwaardigheidsgevoelens zijn nog de meest acceptabele motieven. Dit is op zichzelf natuurlijk niet voldoende om tot de rampzalige keten van gebeurtenissen te leiden die zo kenmerkend is voor Millar's boeken. Er komt nog een flinke portie irrationaliteit bovenop. Zoveel zelfs dat het uitloopt op regelrechte gekte. Een aantal boeken heeft hoofdpersonen met duidelijk psychiatrische syndromen (afgesplitste persoonlijkheden, extreme schuldgevoelens op ineffektieve wijze verdrongen, etc.). Binnen de irrationele premisses van hun zelfzuchtig universum gaan de personen dwangmatig logisch te werk, zonder echter dat je nou kan zeggen dat ze uit vrije wil handelen. Handelingen zijn erop gericht de breekbare status quo in evenwicht te houden (als niemand er maar achter komt dat ik...), men weigert dingen onder ogen te zien en construeert liever zijn eigen irreële werkelijkheid. Zowel in *Beast in view*, het boek waar Millar definitief mee doorbrak en waar ze in 1955 een Edgar voor kreeg, als in *Mermaid* komt bijvoorbeeld een jonge homoseksueel voor die zelfmoord pleegt, omdat hij niet meer tegen het leven op kan. In beide gevallen gebeurt dit tegen de achtergrond van een overbeschermd moeder, die heel goed weet dat haar zoon niet zo is en vindt dat hij toch geen rare dingen in zijn hoofd moet halen.

Irrationaliteit regeert ook in de liefde. Hoewel dit bij uitstek een terrein is waar irrationaliteit eigend is, gaat het bij Margaret Millar veel verder dan de in normale omstandigheden voorkomende infatuaties. Redeloze passie die nergens op gestoeld is. Miranda (uit *The Murder of Miranda* uit 1978 een mooi dubbelzin-

nige, onvertaalbare titel, die open laat of Miranda dader of slachtoffer is), is een vijftigjarige weduwe, die geobsedeerd is met het behouden van haar jeugd. Hiertoe laat ze zich door een Mexicaanse kwakzalver injecties toedienen met geitehormonen. Ze wordt verliefd op een twintigjarige badmeester en houdt deze obsessie vol ondanks alle contra-indicaties die de badmeester met gulle hand rondstrooit. Zijn afwijzingen, hoe bot ze ook mogen zijn, worden door haar geïnterpreteerd als beloften voor een roze toekomst. Ook in *How like an angel* uit 1962 speelt een even onverwikkeld als onwaarschijnlijke liefdesgeschiedenis een rol. De koude en zeer intelligente Alberta, meer een automaat dan een mens, legt het aan met Patrick, een onzekere onbenul die niets in zijn mars heeft. Waarom? Hoezo? Aan dit soort uitweidingen geeft Millar zich niet over; het zijn eenvoudige gegevens waarop het verhaal gegrondvest is.

Misschien maak ik nu de indruk Millar te verwijten dat zij haar personages psychologisch te weinig gestalte geeft. Dit is niet zo. Binnen het kader van de gekte, die zoals het hoort in detectives pas op het eind van het boek expliciet wordt, zijn de gebeurtenissen aanvaardbaar en zeer intrigerend. De bijfiguren zijn vaak niet van redelijkheid ontbloot. In *How like an angel* komt een prachtige beschrijving voor van een religieuze sekte die zich op het platteland heeft gevestigd. De lezer verwacht masketels en die krijgt hij ook. Twee leden van de sekte zijn echter verre van maf; Sister Blessing is op een overtuigende manier religieus zonder dat ze een kleffe indruk maakt en de zestienjarige Karma is gewoon obstinaat en wil haar eigen leven leiden in de vrije wereld.

Margaret Millar schrijft in een soepele, no-nonsense stijl met mooie, droge observaties als: *'The house needed paint, the woman who opened the door did not.'* Ze is op haar best, wanneer de gekte herleid kan worden tot iets wat tastbaarder is dan een verkeerde opvoeding. Soms word ik er namelijk een beetje kriebelig van, wanneer mensen zich zo door hun ouders, meestal de moeder, op hun kop laten zitten of wanneer ze van die rare, oninvoelbare normen er op na blijven houden. Wat ik heel knap vond was de beschrijving van de manier van denken van een onnozele man, die ooit eens in de gevangenis gezeten heeft voor een sexdelict met een minderjarige meisje in *The fiend* uit 1964. Charlie woont samen met zijn oudere broer, die voor hem zorgt en hem in de gaten houdt. Charlie is subintelligent en hij weet het, wat hem des te schrijnender maakt. Hij wordt geobsedeerd door een negenjarig meisje dat hem op een speelplaats was opgevalen. Hij weet dat het allemaal niet oké is, tegelijk is hij niets kwaadaardigs van plan. De bochten waarin hij zich moet wringen om 'normale' dat wil zeggen geen achterdocht wekkende

antwoorden te geven op de goedbedoelde vragen van zijn broer zijn hartverscheurend. De werelden van de twee broers zijn niet op elkaar aangesloten; een wezenlijk contact is onmogelijk. Toch proberen ze het; de een uit bezorgdheid en verantwoordelijkheidsgevoel, de ander vanuit de drang om normaal te lijken, zodat hij intussen zijn in eigen ogen onschuldige gang kan gaan.

Bij Millar figureren heel wat subintelligente personen. Sommigen hebben daarnaast ook nog last van een kwaadaardig karakter, zoals de twee halfwits Julia en Cordelia uit *The murder of Miranda* die hun omgeving het leven behoorlijk zuur maken. Maar de ergste is Cleo, hoofdpersoon uit *Mermaid*, die door haar beperkte blik op het leven niet alleen geen hoofd van bijzaken kan onderscheiden, maar ook onder invloed van de al even zwakbegeefde Donny, haar enige vriend, ten slotte elk gevoel voor goed en slecht verliest. Mocht u zich ooit illusies gemaakt hebben over de aantrekkelijkheid van dom door het leven te gaan (plezier hebben in onnozele genoegens, niemand die eisen aan je stelt), dan zullen die verdwenen zijn na lezing van de boeken van Millar.

De intelligente personen kunnen al nauwelijks het hoofd boven water houden en veroorzaken genoeg ellende, maar als de dommen eenmaal ten tonele verschijnen, breekt de hel pas goed los. Voortgedreven door simplistische ideeën en rauwe emoties marcheren ze met olifantpoten door precarie situaties. Geld noch goede woorden vermogen hen tot rede te brengen. Ongelukkig zijn ze – dat is zeker – en onweerstaanbaar slepen ze anderen mee in hun val. Er is maar één ding erger dan gek zijn volgens Margaret Millar en dat is dom zijn.

Beatrijs Ritsema

Hoe gek het ook mag klinken, Margaret Millar is op dit moment alleen in het Nederlands verkrijgbaar. Noch Penguin, noch een Amerikaanse uitgever voeren op dit moment titels van haar op de fondsluizen. Voor de lezers van Engels zal de tweedehandswinkel dus redding moeten brengen, ofschoon voor enige tijd ook vast weer Engelstalige herdrukken zullen volgen, al was het alleen maar van haar laatste boek *Mermaid*.

De beschikbare titels zijn:

- '57 *An air that kills*. (Engelse titel *The soft talkers*). De *mooipraters* (Arbeiderspers, 20,50).
- '59 *The listening walls*. De *muren hebben oren* (Prisma, 7,90).
- '60 *A stranger in my grave*. Een *vreemde in mijn graf*. (Prisma, 7,90).
- '62 *How like an angel*. Net een engel. (Arbeiderspers, 22,50).
- '70 *Beyond this point are monsters*. Doodgepraat (Prisma, 7,90).
- '76 *Ask me for tomorrow*. De *man van mevrouw Decker*. (Arbeiderspers, 20,50).
- '82 *Mermaid*. Gestoord leven. (Prisma, vanaf 15/4/83, 7,90).

Made in USA & UK

Dames groot & klein

De drie detectiveromans die zijn gebundeld in *The Margery Allingham Omnibus* (Penguin, 26,75), stammen uit haar beginperiode aan het eind van de jaren twintig. Voor de oorlog werd deze schrijfster als één van de grote talenten van het Britse detectiveverhaal beschouwd en werd ze in één adem genoemd met Christie en Sayers. Nu is haar werk met uitzondering misschien van de na-oorlogse thriller *The tiger in the smoke* zo goed als vergeten. Niet helemaal terecht, want hoewel haar verhalen niet al te geloofwaardig zijn, en op een groot aantal toevalligheden berusten, bevatten ze toch een zekere charme, niet in de laatste plaats vanwege haar detective, de zich nogal onnozel voortdoende Albert Campion. In het eerste verhaal *The crime at Black Dudley* dat zich grotendeels afspeelt in een afgelegen landhuis waar een gangsterbende een aantal feestgangers gevangen houdt, speelt Campion een nog vrijwel ondergeschikte rol, maar in *Mystery Mile* neemt zijn gestalte al vastere vormen aan als Campion de opdracht aanneemt om een Amerikaanse rechter te beschermen tegen (alweer) een beruchte gangsterbende. In het laatste verhaal *Look to the lady* tenslotte, krijgt Campion te maken met een aantal zeer rijke kunstverzamelaars die zich op onwettige wijze kunstschaten toeëigenen en maken we kennis met Mr. Lugg die Campions bediende en helper zal worden.

De liefhebber van dit genre zullen vast wel plezier aan deze verhalen beleven, al is een omnibus misschien net iets te veel van het goede. (CL)

Van de veelschrijfster Josephine Bell verscheen onlangs weer een nieuw produkt, *The innocent* (Hodder & Stoughton, VNL, 39,75). Het gaat om een op zichzelf redelijk (routine genoeg) geschreven werkje van het bekende 13 in een dozijn. Een opgroeiend meisje, geadopteerd door niet al te liefdevolle pleegouders, loopt weg van huis en verzeilt in Londen in een nogal tirannieke godsdienstige sekte. Een politiemann probeert in zijn vrije tijd (waarom niet in werktijd wordt niet duidelijk) na te gaan waar ze vandaan komt. Het verhaal sleept zich gezapig voort, de rol van de politie is nogal flodderig en overtuigt in het geheel niet. Uiteindelijk loopt alles – op een moord na – nog redelijk goed af. Rode konen zal men van het lezen van dit massaproduct niet krijgen. (WV)

De verhalen van Ruth Rendell zijn in twee subgenres onder te brengen. Ze heeft een aantal knappe psychologische thrillers geschreven zonder vaste hoofdpersonen en een serie politieromans met het speurdersteam Wexford en Burden (zie ook het profiel in T&D 82/5). Ook in *Means of evil and other stories* (Arrow, VD, 10,50), een bundel met vijf korte verhalen, worden een aantal misdrijven op de traditio-

nele manier door dit duo opgelost. De intrige van de verhalen zijn aardig en goed uitgewerkt, maar weinig opzienbarend. Rendells kracht ligt juist in het uitspitten van karakters en motieven en hoewel dat zeker niet verontachtzaamd wordt, is daar toch te weinig plaats voor in deze korte verhalen. Daarom is de bundel een leuke aanvulling voor de verzameling, maar niet kenmerkend voor haar werk. (CL)

Drakendoder

De ambitieuze, maar goudeerlijke *police captain* Powers zit in het beste restaurant van Chinatown, NY, te dineren wanneer twee Chinese huurmoordenaars binnenstormen en een ware slachting onder personeel en klanten aanrichten. Dit voorval en zijn heldhaftig optreden worden in de pers breed uitgemeten en leiden mede tot zijn benoeming van politiechef in Chinatown. Powers raakt er steeds meer man overtuigd dat er een perfect georganiseerde Chinese Maffia bestaat. Bij collega's en superieuren stuit dit idee op tegenstand, maar Powers zet de jacht op de man die volgens hem aan het hoofd van de organisatie staat verbeten voort in *The Year of the dragon* van Robert Daley (Signet, VD, 14,85). De taalbarrière en de bijna onoverbrugbare culturele verschillen maken dat hij de plank menigmaal mislaat. Het verhaal blijft echter een geloofwaardige, klassieke politieroman die met zijn meer dan 400 pagina's van begin tot eind spannend blijft. (HKo)

Charlie Muffin USA van Brian Freemantle (Ballantine, VD, 9,80) heeft de strijd tegen de gewone Maffia tot onderwerp, voor zover de schrijver de aandacht kan loslaten van zijn hoofdpersoon. Charlie Muffin is de klassieke schlemiel die door bijna iedereen wordt onderschat, maar daardoor juist succes heeft. Dit keer is hij op zijn stukgelopen *Hush Puppies* de Atlantische Oceaan overgestoken om betrokken te raken in een complexe operatie rondom een waardevolle postzegelverzameling. Het verhaal mondt uit in een kolossale schietpartij waarbij tientallen doden vallen. Iedere geïnteresseerde moet overigens eerst even kijken of hij dit boek al niet kent onder de Engelse titel *Charlie Muffin's Uncle Sam*. (TC)

Leuke oude vrijster

Heading West van Doris Betts (Signet, VD, 13,30) is niet zozeer een thriller of detective, maar meer het verslag van een bewogen periode uit het leven van Nancy Finch, bibliothecaresse en oude (volgens Amerikaanse begrippen) vrijster. Op het

moment dat ze denkt dat er niets meer aan haar saaie leventje zal veranderen, wordt ze tijdens een kampeertochtje met haar zus en zwager ontvoerd door een getroubleerde gelegenheidsdief. Ze wordt meegenomen op een lange reis naar het westen, richting Grand Canyon. Overigens niet geheel tegen haar wil, want op de momenten dat ze zou kunnen ontsnappen, neemt ze die beslissing niet of doet ze slechts halfhartige pogingen. In ieder geval ontsnapt ze wel aan de weinig inspirerende omgeving van haar zelfzuchtige familieleden. (GJT)

Real British

The Final Throw van Michael Gilbert (Hodder & Stoughton, NL, 45,45) kan beschouwd worden als een moderne klassieke Engelse thriller. Het verhaal is van het begin tot het eind geestig, spannend en vol verrassende wendingen. Het meest spectaculair zijn de ontsnappingen van hoofdpersoon David Morgan aan zijn misdadige achtervolgers. Het speelt zowel in het milieu van grote zakenmensen, als in dat van de onderwereld.

De zakenlieden zijn uit op vergroting van hun concerns en daarmee van hun macht, het verslaan van hun concurrenten en maken daarbij gebruik van ingewikkelde accountantstrucs, maar ook van de meer gewone criminele middelen. De onderwereld heeft zijn heroïnelijnen, chanteert en tuigt af om zich van regelmatige inkomsten te voorzien. Men heeft elkaar daarbij van tijd tot tijd nodig en het is dan ook niet zo verwonderlijk dat er een dicht net van relaties en daarmee een wankel evenwicht tussen criminele machten ontstaat. Pas tegen het eind van het boek wordt duidelijk waar de politie nu precies achteraan zit, wat de motieven van de verschillende criminelen zijn en wat de verhoudingen tussen hen bepaalt. De geestigheden van de uit Wales afkomstige hoofdpersoon maken het geheel des te aantrekkelijker en het is zijn sjieke bandje dan ook best waard. (DB)

Jaren geleden liep ik een keer doelloos rond in Londen en bevond mij toen ineens voor een gevelplaat waarop te lezen stond: *Here lived Wilkie Collins, author of the Woman in White*. Nu is zo'n plaat niets bijzonders in Engeland, want het lijkt wel of iedereen die iets te betekenen heeft gehad er op deze manier herdacht wordt. Deze herinneringsplaat trok echter in het bijzonder mijn aandacht, omdat ik het genoemde boek kort tevoren met veel plezier gelezen had. Toentertijd bestond Thrillers & Detectives nog niet, anders had ik ongetwijfeld meteen genoteerd waar deze plaat hangt. Mogelijk is het Wimpole Street, ergens heb ik gelezen dat hij daar overleden is in 1889.

Wilkie Collins was een tijdgenoot en vriend van Dickens en auteur van een zeer groot aantal boeken, die bijna alle in de vergetelheid zijn geraakt. Naast *The Woman in White*, het enige boek dat de schrijver op zijn grafsteen genoemd wilde hebben, wordt eigenlijk alleen *The Moonstone* nog

gelezen. Er is nu weer een goedkope herdruk op de markt gebracht (Bantam, VD, 11,50), maar er is ook een Nederlandse vertaling van de Arbeiderspers. *De Maansteen* wordt door vele schrijvers geroemd als een klassiek voorbeeld. Gezien de vorm van het boek is dat wel een beetje merkwaardig, want in andere detectives werd die vorm pas veel later op grote schaal nagevolgd. Net als een paar klassiekers uit andere genre's (*Max Havelaar*, *Warlock*) is het boek geschreven vanuit verschillende vertellers en wel op een zeer knappe manier. Voor wie het geduld heeft een groot aantal bladzijden door te werken en niet opziet tegen de typische breed-sprakigheid van als feuilleton gepubliceerde boeken, een heel boeiend boek. (FH)

A loss of heart van Robert McCrum (Fontana, VD, 12,20) is hedendaags maar ook op en top Brits. Het gaat over twee broers uit een geëerd milieu die elkaar uit het oog hebben verloren. De oudste en aanvankelijk de veelbelovende, komt in een terroristisch milieu terecht. De jongste wordt een brave burgerman, maar blijft gefascineerd door zijn broer. Het verhaal behandelt de speurtocht van de jongste broer naar de achtergrond van de dood van de oudste. Een vergelijking met het werk van Highsmith ligt voor de hand en dit keer is de beschrijving van de psychologische ontwikkeling van de hoofdpersoon interessant, maar helaas laat McCrum het geheel afspelen in een zwart-wit getekende wereld die doet denken aan televisieseries als *Dallas* en *Dynasty*. (FH)

Wil de echte Hammett opstaan

Romans schrijven met personen in de hoofdrol die echt bestaan hebben, is in de VS niet ongewoon. Het is ook duidelijk dat de kans op zo'n literaire, fictieve ver-
eewigiging (?) grotendeels afhankelijk is van de mate waarin een schrijver de status van cult-type bereikt heeft. Zo zijn er meerdere romans waarin de cult-figuren bij uitstek – Fitzgerald en Hemingway – opnieuw tot leven komen, en in één daarvan, Keith Abbotts *Rhino Ritz* vormt het duo een private eye duo. De cultus rond Dashiell Hammett lijkt ook maar niet te willen wegebben. Dit jaar staan er alweer twee nieuwe biografische boeken op de uitgeverijlijsten: Diane Johnsons biografie die door Lillian Hellman – Hammetts weduwe en grafbeheerster – geautoriseerd werd – en dat doet het ergste vrezende, en een nieuw boek van William Nolan, wiens *Hammett: A Casebook* (1969) in feite al meer dan genoeg was: hoe dun het ook is, het wordt nooit meer overtroffen. Op het hoogtepunt van de Hammett revival verscheen *Hammett*, een roman van Joe Gores (1975) die het standaardpatroon van de 'Auteursromans' volgt: de creatie van een fictieve realiteit op basis van de werkelijkheid. Het boek was een behoorlijk succes, iets wat de inhoud

eigenlijk niet rechtvaardigt omdat de plot – zwaar beladen met kinky sado-masochisme – in feite een karikatuur is van de wildste taferelen die Hammett en zijn tijdgenoten op het papier brachten. Afgezien daarvan is het een sterk boek, prachtig idiomatisch correct, met veel gevoel voor de nostalgie van het San Francisco in de jaren twintig, en hele sterke scènes die zowel naar Hammetts fictie als zijn leven verwijzen.

Hammett heeft het speuren al opgegeven en is schrijver aan het worden. De dood van zijn vroegere collega – zie *The Maltese Falcon* – doet hem nog één keer in actie komen. Een onderzoek naar de corruptie binnen het stadsbestuur leidt naar een belangrijke getuige, de prostituee Molly. Zij verdwijnt (meerdere malen) en steeds weer weet Hammett haar terug te vinden. Hun rendez-vous in een bordeel, kracht bijgezet door vele liters alcohol, is waarschijnlijk wel het mooiste deel van het boek. Dat het geheel tenslotte blijkt te draaien om de seksuele afwijkingen van één persoon was, in 1975, misschien aanvaardbaar, maar toch een teleurstelling omdat zo iets nu eenmaal niet lijkt te passen in de traditie van de Black Mask roman.

Of de film Gores' boek op de letter volgt weet ik nu nog niet, maar dat lijkt twijfelachtig gezien de vele scriptwriters die gedurende de lange productie van de film werden ingehuurd om aan de plot te knutselen. In dat opzicht zou het dus best zo kunnen zijn dat de film met de zwakke plot afrekenet en een passender slot serveert.

In ons land werd ondertussen al ingehaakt op de aandacht die de film zal krijgen door: een herdruk bij K-Tel, *of all publishers*, van de Nederlandse vertaling van *The Dain Curse*, kortweg *De Vloek* getiteld (althans in de originele uitgave (Loeb). Verder is bij Veen de vertaling van *Hammett* (Perennial, NL, 11,50) in voorbereiding en denkt de Arbeiderspers aan een omnibus van de vertaalde *Crime-de-la-Crime* boeken. K-Tels *Golden Label* paperback wekt de stellige indruk dat het hier ook het boek van de film betreft. Hammett, de naam van de auteur is zo groot gedrukt dat het de titel van het boek lijkt, terwijl de werkelijke titel – *De Avonturen van een privé-detective* – zo klein werd toegevoegd dat het de ondertitel lijkt. De tekst op de achterkant begint als volgt: 'Verfilmd door Francis Ford Coppola en Wim Wenders; Hammett...' Voorop nog een foto uit de film. Het aardige van deze uitgave is verder nog dat erin vermeld staat dat ik de vertaler van het boek zou zijn, wat niet het geval is, en dat mijn nawoord over Hammetts detective, *the Continental Op*, werd overgenomen uit de originele editie. Ik had gedacht dat zo iets mij ook in aanmerking zou doen komen voor een honorarium, maar ook dat bleek niet het geval te zijn. Misschien moet ik mijn .45 dan toch maar weer eens oppoetsen. (ES)

New in paperback!

FREDERICK FORSYTH THE NEW BESTSELLER NO COMEBACKS

Ten crisp, suspenseful, serpentine tales of betrayal, blackmail, murder and revenge – all culminating in shocking twists of fate – *No Comebacks* proves, without question, that Frederick Forsyth is the world's reigning master of suspense.

'The ten stories vibrate with drama and the shock of the unexpected... chillingly effective'

Publishers Weekly

'A diverting collection of short suspense fiction that should both surprise and delight Forsyth fans'

New York Times Book Review

At all bookstores

Importer/Distributor

van Cijmar
Amsterdam

Geestig?

Ballantine Books heeft het aangedurfd, zoals ook in T & D 83/1 staat, een deel van het werk van Cornell Woolrich opnieuw uit te brengen. Woolrich is, meldt ons het doorwrochte voorwoord van **Phantom Lady**, (Ballantine, VD, 9,80) een typisch vertegenwoordiger van de 'Roman Noir'.

Phantom Lady is een bizar verhaal. Man gaat avondje uit met onbekende dame, komt thuis, en vindt echtgenote vermoord. Wordt verdacht, en heeft geen alibi want zijn mysterieuze partner is onvindbaar, sterker nog, alle mogelijke getuigen van hun samenzijn die avond ontkennen haar bestaan. De man moet, wachtend op het uur van de executie, er maar op hopen dat een politieman en twee vrienden die zich zijn lot aantrekken, de onzichtbare vrouw tijds kunnen vinden. De bekende race tegen de klok, dus. *Phantom Lady* is redelijk spannend, redelijk onderhoudend en Woolrich weet, hoe hij een zin op papier moet zetten. Er is één probleem: de intrige deugt voor geen stuiver. De laatste twintig bladzijden zijn nodig om uit te leggen wie het gedaan heeft, waarom, en hoe. Dat maakt naar mijn idee het verschil tussen de goede 'whodunit' en de slechte: bij de goede zou je er eventueel zelf achter kunnen komen, bij de slechte wordt de lezer essentiële informatie onthouden. Helaas valt *Phantom Lady* in de laatste categorie. (HKg)

Prisma Detectives
Moordboeken
Stuk voor stuk voortreffe-lijk
Vaste prijzen:
f7,90 - f8,90 - f9,90

Bij de boekhandel

The Xanadu Talisman van Peter O'Donnell (Pan, VD, 1050) is het nieuwste avontuur van de onoverwinnelijke *Modesty Blaise* en haar trouwe metgezel Willie Garvin, die in een dodelijke strijd verwikkeld raken met een criminele organisatie, geleid door een volledig geschild maar levensgevaarlijk driemanschap. Het draait dit maal om een *Object* van onschatbare waarde. De humor in het verhaal is van de geringe kaliber om het karikaturale karakter van de personages, die oorspronkelijk in een beeldverhaal rondliepen, en de ongeloofwaardige huzarenstukjes die ze uithalen, verteerbaar te maken. (HKo)

Wereld bijna kapot

The Scorpion's sting van Edward Pollitz (Granada, VD, 13,50) zal zijn weg wel weten te vinden. Hoewel soms iets aan de wijldropige kant, is het een spannend en onderhoudend werk. Het onderwerp komt uit de nadagen van WO II en beschrijft de laatste wanhopige pogingen van de Duitsers om een atoombom met een duikboot naar Amerika te brengen om Boston te vernietigen. Geweld wordt bepaald niet geschuwd. Tientallen mensen worden ingezet bij de ontwikkeling van de bom en vervolgens van het leven beroofd. Hoofdpersoon is Freiherr von Dietrich die een dubbelrol vervult, met daarnaast zijn vriendin die contact met de geallieerden

heeft en een SS-kolonel die met ijzeren hand het project voor de Führer leidt. Aanbevolen voor de liefhebber. (WV)

The Pacific Vortex is het eerste avontuur van Dirk Pitt, Cusslers held die al vaker heeft mogen optreden. Zijn operatieterrein is de zee en dit keer de Stille Oceaan, waar op onverklaarbare wijze een flink stel schepen is vergaan zonder een spoor na te laten. Als de modernste Amerikaanse atoom onderzeeër hetzelfde lot treft, wordt Pitt ingeschakeld om de zaak letterlijk tot op de bodem uit te zoeken. Onmiddellijk wordt hij het doelwit van moordanslagen, maar stukje bij beetje weet hij het gruwelijke geheim te ontsluiten. Cussler gaat niet altijd even fijnzinnig te werk. De finale maakt duidelijk dat hij het werk van Ian Fleming als een spons heeft opgezogen. Vaart en spanning zit er in het boek genoeg en het zal zeker niet teleurstellen. (HKo)

Owen Sela heeft in **Triple Factor** (Fontana, VD, 13,50) twee intriges gestopt die ieder voor zich voldoende zijn om de wereld aan de rand van de afgrond te brengen. Niet alleen dreigen de Russen hun schulden niet langer te willen aflossen, maar ook nog het patent om synthetische olie te vervaardigen dreigt boven water te komen. Dat is wel wat te veel van het goede en een van beide verhaallijnen komt daardoor ook nauwelijks tot ontwikkeling. Vooral de jacht op het patent door twee jonge mensen, die onderweg een hartstochtelijke liefde voor elkaar opvatten, wordt uitputtend beschreven. Ondanks mijn bewondering voor Len Deighton kan zijn hulpvaardige aanbeveling op de omslag me niet echt warm maken. (TC)

Koortsachtig

Charles Martel werkt in **Fever** van Robin Cook (Pan, VD, 1050) op een instituut voor kankeronderzoek, dat door een geneesmiddelenfirma wordt gefinancierd. Hetzelfde concern is eigenaar van een fabriek die benzeen, een kankerverwekkende stof, in een rivier laat sijpelen. Niemand minder dan het dochtertje van Martel wordt op die manier het slachtoffer van een bijzonder agressieve leukemie. Zodra hij het verband tussen een en ander weet te leggen gaat Martel koortsachtig op zoek - terwijl bijna iedereen denkt dat hij compleet mataglap is geworden - naar een therapie voor zijn doodzieke dochter. Zichzelf gebruikt hij hiervoor als proefdier. Het aardige van Robin Cook is dat hij de medische praktijk waarover hij met kennis van zaken schrijft tot een geloofwaardige achtergrond van een goedlopend en spannend verhaal weet te maken. (GJT)

Het Ultimatum

'En daarmee brengt deze invaller de stand op 3-1 in het voordeel van Fortuna,' zei de TV-verslaggever op een toon, alsof hij zich wel een prettiger stand kon voorstellen. Adjudant Gerben Oostinga geeuwde, en stak een Camel op. Bij de vorige wedstrijdflits had hij zijn tweede pakje van die dag aangebroken.

Gewoonlijk ging tijdens de weekends de sigarettenconsumptie juist naar beneden. Zaterdag, om een uur of negen, klom zijn zoontje Robert bij Ellie en hem in bed, en vanaf dat moment stond zijn vrije tijd in dienst van het familieleven. Hierin nam het bezoek aan het winkelcentrum een belangrijke plaats in, net als het bijna wekelijkse zondagse autoritje naar het bos of het strand, en hun zaterdagse klaverjasavond, hetzij met zijn schoonzuster en zwager, hetzij met collega Hulsman en diens vrouw. Het was geen bijzonder avontuurlijk of heroïsch leven dat hij leidde, maar hij voelde er zich wel bij. Adjudant bij de recherche van het streekcentrum G., dat was voor een 31-jarige self-made man geen slechte positie. Een bevordering tot inspecteur binnen een paar jaar lag voor de hand en hij hoopte, wanneer hij eenmaal dit locale plafond bereikt had, in een grotere stad als Rotterdam of Den Haag zijn carrière te kunnen uitbouwen. Zijn belangrijkste probleem was, goedbeschouwd, het geheim houden van zijn buitenechtelijke relatie.

Een half jaar geleden was hij, in het café waar hij na de dienst soms een afzakkertje nam, door een vrouw aangesproken. Hij herkende haar van het bureau, waar ze kort daarvoor in krachtige termen haar hart had gelucht over een serie anonieme telefoontjes, die alle uitnodigden tot ongewone vormen van seksueel verkeer. In café's is het prettig praten over dat soort onderwerpen, zeker als integer politieman, en een week later lagen ze voor het eerst samen in bed. Ze was drie jaar jonger dan Ellie en, mogelijk geïnspireerd door de anonieme beller, seksueel heel wat inventiever. Binnen de kortste keren had Oostinga haar in zijn ordelijke leven ingepast: één doordeweekse avond een etentje bij haar thuis, en na de koffie het bed in. Ellie en hij hadden de goede afspraak dat ze in principe niet naar zijn werk belde, zodat hij totnogtoe geen verantwoording van zijn late thuiskomst had hoeven afleggen. Eigenlijk konden alleen de twee huisgenotes van zijn vriendin iets vermoeden van zijn escapades, maar die studeerden allebei en hun maatschappelijke betrokkenheid had, voorzover hij wist, nog niet geleid tot contacten met de plaatselijke politie.

Nee, alles ging naar wens. Althans tot twee maanden geleden. Toen kwamen geleidelijk aan steeds vaker de onderwerpen ter sprake waar zijn collega's op het bureau, tijdens geanimeerde discussies over 'naast het potje pissen', elkaar voor waarschuwden. Hij begreep toch wel dat het niet leuk was voor haar, altijd de tweede viool te moeten spelen? Wat had zijn vrouw, wat zij niet had? Dat ging allemaal wel heel erg snel, vond hij. Hij had het bange vermoeden dat, als hij haar eenvoudigweg aan de kant zette - leuk leek hem dat niet, maar het zou ook niet het einde van de wereld betekenen -, ze op zijn werk een hoop heibel zou komen maken.

Toen Ellie en Robert dit weekend bij haar ouders logeerden - iets waaraan hij zich met het excuus van 'onregelmatige diensten' gelukkig altijd wist te onttrekken - had hij, bij wijze van uitzondering, zijn vriendin in huis gehaald. Zijn bedoeling was simpel:

hij zou uitleggen dat hij haar een prima meid vond, dat het tot zover allemaal leuk was geweest, maar dat ze zich vooral geen illusies moest maken. Tot zijn verbazing had hij evenwel geen poot aan de grond gekregen. Juist toen hij vond dat hij nu lekker op streek was met zijn betoog keek ze hem vertederd aan, als een moeder wier zoontje meedeelt later minister te zullen worden, kroop tegen hem aan en leidde hem met zachte drang naar de slaapkamer. 'Je weet heel goed dat we bij elkaar horen, Gerben,' zei ze na het vrijen, 'en ik weet het ook. Alleen Ellie weet het nog niet. Het is eerlijker, als we met haar open kaart spelen. Met dit stiekeme gedoe schieten we niets op.' Van verbijstering had hij nauwelijks een woord kunnen uitbrengen. Open kaart? Hij kon zich niet herinneren dat hij deze misverstanden had aangemoedigd. Hernieuwde pogingen om de zaak duidelijk te maken leden op een vergelijkbare manier schipbreuk. Laat op de zondagmiddag, nadat zijn vriendin opgewekt het pand verlaten had, voelde hij zich uitgeput, en verre van gerust over de nabije toekomst. Zin om voor zichzelf te koken had hij niet, en met de fles cognac op het bijzettafeltje en een Camel in de hand wachtte hij Studio Sport af.

Tijdens het gekletter van de lottoballetjes die de sportuitzending hadden opgevolgd, ging de telefoon. 'Adjudant, of u het gelooft of niet, maar we hebben een lijk in de Kamperfoeliestraat. Van een vrouw. Iemand die, eh, Schot heet belde op. Wegbrans en Van Deel waren toevallig met de surveillancewagen in de buurt. Het ziet eruit als doodslag. Ik stuur so wie so Rijsdijk erop af maar het lijkt me beter als u ook meegaat.' 'Het oude liedje,' zei Oostinga. 'De mensen slachten elkaar altijd in het weekend af. Dan hebben ze te weinig om handen.' Dit was een standaardgrapje op het bureau. 'Zeg maar tegen Rijsdijk, dat hij me thuis oppikt.'

De Kamperfoeliestraat bestond uit twee rijtjes cengezinswoning-

gen. Betaalbare koophuizen voor het modale gezin, met een minuscule voortuintje. De tuin voor nummer 46 werd bewaakt door een blozend ogende agent in uniform. De politieman deed zijn best, zo neutraal mogelijk tussen de ongeveer twintig verzamelde buurtbewoners door te kijken. Oostinga en Rijsdijk baanden zich een weg door het groepje, en betraden door de reeds geopende voordeur de woning. Achterin de kamer ensuete troffen ze Van Deel aan, die aan een eettafel zat, samen met een man van midden veertig. De man keek dof voor zich uit, en rookte een filtersigaret. De tafel was nogal feestelijk dedekt met glazen wijn en al, en de twee kaarsen brandden nog, zodat het even leek alsof Van Deel en de man zojuist de hoofdmaaltijd hadden beëindigd en nu een korte pauze namen, alvorens aan het dessert te beginnen. 'Adjudant, dit is meneer Schot,' zei Van Deel, geheel in de geest van het beschaafde tafereeltje. 'Hij heeft nog geen zinnig woord over de zaak gezegd. Alleen een paar keer dat het haar schuld is. Het slachtoffer ligt in de keuken.'

Oostinga liep de keuken in die rechtstreeks op de woonkamer uitkwam, met Rijsdijk in zijn kielzog. Diagonaal voor het aanrecht lag een jonge vrouw op haar rug. Haar hoofd maakte een achterwaartse hoek ten opzichte van haar schouders. Zelf nam hij in zijn slaap vaak zo'n houding aan, als hij Ellie moest geloven, vooral wanneer zij voorbereidingen trof voor het ontbijt op

bed, en hij de volle breedte van 1 meter 40 voor zichzelf had. Maar dan lag hij nooit met zijn hoofd in een plas bloed. En hij keek ook niet midden in een brandende keukenlamp.

Plotseling voelde hij zich klam en duizelig worden, en kon nog net op twee opeengestapelde kratjes bier gaan zitten, in de hoek van de keuken. Ver weg hoorde hij zijn collega iets zeggen. Hij nam zijn hoofd tussen zijn handen, boog zich voorover, en ademde een paar keer diep in en uit. 'Sorry, Rijdsijk,' zei hij. 'Dat is het nadeel van promoties. Je vergeet hoe dode mensen eruit zien.' 'Kan ik iets doen, adjudant?' vroeg Rijdsijk onrustig. 'Ja, waarvoor denk je anders dat we hier zijn? Zet Van Deel bij de voordeur, dan kan hij die andere helpen, de mensen op afstand te houden. En probeer zelf, de burens te pakken te krijgen. De gewone vragen: of ze iets gehoord of gezien hebben, of Schot vaker dode dames ontvangt, dat soort dingen. Zodra ik met die meneer binnen klaar ben, bel ik zelf de technische dienst. Daar lijkt me niet zo'n haast bij.'

3

Albert Schot en zijn vrouw waren vier jaar geleden gescheiden. Op een dag in september, kort na hun gebruikelijke vakantie in de Vogezen, had ze hun kinderloze huwelijk gelaten voor wat het was. Een vijftigjarige allergoloog en het perspectief van een villa in Santpoort waren de aanleiding, veertien jaar huwelijk met Albert Schot was de oorzaak. Niet, dat er dramatische dingen waren voorgevallen. Je zou eerder kunnen zeggen dat er helemaal niets was voorgevallen.

Na zijn ULO was Albert als jongmaatje bij een bankfiliaal in G. gaan werken. Nu, 26 jaar later, werkte hij daar nog steeds, zij het inmiddels als souschef. Toen een paar jaar nadat ze getrouwd waren bleek dat zijn vrouw geen kinderen kon krijgen, had ze zich op het vrijwilligerswerk gestort. De schoolbibliotheek, de burenhulp, er waren maar weinig maatschappelijke noden waar ze zich niet voor inzette.

Zo sukkelde het huwelijk voort, tot plotseling de Santpoortse specialist bereid bleek, niet alleen haar hooikoorts maar ook haar andere klachten te bestrijden. Albert mocht de woning houden en hoefde geen cent alimentatie te betalen. Dat was mooi van haar, al wist hij niet goed wat hij in z'n eentje moest doen met het huis en het plotseling riant inkom.

Vrienden hadden ze weinig en wat na de scheiding van de contacten overbleef steunde meer op liefdadigheid dan op belangstelling voor de persoon Schot. Langzamerhand raakte zijn sociale leven beperkt tot avondjes van de korfbalvereniging Be Quick, waar hij bestuurslid van was, en het halfjaarlijkse personeelsfeestje van de bank.

Maar een kleine twee jaar terug was daar verandering in gekomen. Op het personeelsfeest had één van zijn jongere collega's in een even overmoedige als gulle bui liefst drie vriendinnen geïntroduceerd. 'Deze is voor Cor, deze voor meneer Schot, en het leukste houd ik voor mezelf,' zei hij lacherig. Albert wist totaal niet wat hij met zijn ongevraagde blind date aanmoest, maar omdat Cor en de twee extra ingebrachte dames in eenzelfde positie verkeerden, en er bovendien als altijd ruim geschenken werd, loste het probleem zichzelf op. Toen hij de volgende ochtend met een stekende hoofdpijn wakker werd voelde hij een warm vrouwen lichaam tegen zich aan, en voor het eerst vond hij het een prettig idee, dat zijn vrouw het geluk elders gezocht en gevonden had. Michelle was kleuterleidster, 25 jaar oud, en daarmee achttien jaar jonger dan Albert. Zijn vrees dat het bij die ene dronken vrijage zou blijven bleek niet gegrond. Een paar weken later belde ze op en vroeg hem, of hij die avond thuis was. Nu was Albert vrijwel altijd 's avonds thuis maar het leek hem verstandig, niet meteen het achterste van zijn tong te laten zien. Dus deelde hij mee, dat hij nog geen speciale plannen had. Michelle wel. Ze wilde graag bij hem langskomen.

4

Broedend bezag Albert die vrijdagavond vanuit zijn gemakkelijke stoel het voortuintje. Zondag kwam Michelle eten. Maar maandag ging ze ongetwijfeld weer weg. En dan kon het wel een paar weken duren, voordat hij haar weer zou zien. Waarom dat zo ging, begreep hij niet. Wanneer hij zelf probeerde iets met haar af te spreken, kwam haar dat meestal niet goed uit. Vrijwel altijd kwam het erop neer dat ze hem opbelde met de mededeling dat ze, soms dezelfde avond nog, soms een dag later, bij hem wilde komen.

Natuurlijk, elke verhouding moest zijn tijd hebben. Je kon moeilijk verwachten dat een mooie en slimme meid als Michelle zich ogenblikkelijk aan een middelbare bankemployé verslingerde. Maar ze waren nu twee jaar verder, en er was in die periode eigenlijk bar weinig veranderd. Hij had haar wel eens schuchter gevraagd of ze nu echt van hem hield, en of ze serieuze plannen met hem had. 'Ja, natuurlijk, rare,' antwoordde ze dan. 'Dat kan je toch aan alles merken? Je bent de enige om wie ik geef.' En inderdaad, zodra ze in bed lagen gaf ze hem geen enkele reden om aan haar gevoelens te twifelen. Aan de andere kant, als ze zoveel van hem hield, waarom maakte ze dan niet meer tijd voor hem vrij? Wanneer hij over een huwelijk begon verkondigde ze nog steeds, 'dat ze daar nog niet aan toe was'. Een huwelijk was zo iets definitiefs. Dat laatste, daar had ze natuurlijk gelijk in. Maar wanneer kon je dan wel met iemand trouwen? Na vijf jaar? Na tien?

Albert deed iets wat voor hem heel bijzonder was. Hij nam een besluit. Hij ging aan de eettafel zitten en schreef een brief:

Liefste Michelle,

Dit is, behalve in de vakantie, de eerste keer dat je een brief van me krijgt. Ik zal het niet lang maken, want eigenlijk weet je bijna alles al wat ik zeggen wil. Ik wil niets liever dan met je trouwen. Maar zoals het nu gaat kan ik er niet meer tegenop. Dan wil ik je nog liever niet meer zien dan zo door te gaan. Daarom, liefste, als je hetzelfde wil als ik, kom dan alsjeblieft zondag naar me toe, zoals we hebben afgesproken. Maar heb je nog steeds dezelfde bedenkingen, bel me dan op, zodat ik niet vergeefs zit te hopen. Dan stoppen we ermee en moet ik proberen, je te vergeten.

Liefs, Albert.

Tevreden las hij de tekst nog twee keer door. Dit vertolkte precies zijn gevoelens. Omdat het al veel te laat was om de brief nog per post te laten bezorgen nam hij zijn auto, en stopte de envelop persoonlijk bij haar in de brievenbus. Thuisgekomen schonk hij zich een glaasje jenever in en ging even later naar bed. De volgende dag stond hij al vroeg op en vatte post bij de telefoon. Toen het toestel begon te rinkelen stootte hij zijn koffie om. Het bleek vals alarm, een medebestuurslid van de korfbalclub. Om vier had Michelle nog steeds niet gebeld en Albert waagde het er maar op, inkopen te doen voor een feestelijk diner à deux. Sierkaarsen voor de sinds lang niet gebruikte kandelaars, en flink wat flessen Chablis, omdat het wel eens een lange avond zou kunnen worden. Zaterdagavond en zondag bleef hij thuis, want hij sloot nog steeds niet uit dat Michelle zich alsnog zou bedenken – het zou de eerste keer niet zijn – en hem opbellen.

5

In dezelfde leunstoel waar hij eergisteren nog zijn deprimerende gedachten de vrije loop had gelaten, keek Albert beurtelings uit het raam en op zijn horloge. Alle voorbereidingen waren getroffen. De ovenschotel van het recept in 'Creatief Koken' kon zo

6

dadelijk de voorverwarmde oven in. Garnalencocktail en vruchtentoeetje (een vondst van zijn zuster, waarmee hij Michelle al eerder verrast had) stonden, gereed voor gebruik, in de ijskast. Op de gedekte tafel boden de kaarsen en de koeler met Chablis een sfeervolle aanblik, en de Ennio Morricone-plaat lag al op de draaitafel.

Zodra hij Michelle zag aankomen rende Albert naar de voordeur, en in hun welkomstzoen legde hij al zijn emoties van de laatste dagen. 'Zo, jij hebt er werk van gemaakt,' zei Michelle, de feestelijke opstelling overziende. 'Ja, dat mocht ook wel, vind je niet?' zei hij. 'Je weet niet half, hoe gelukkig ik me voel. Laten we aan tafel gaan, er staat je nog heel wat te wachten.'

Bij de hors d'oeuvre praatten ze over de kleine dingetjes waar ze het altijd over hadden. Kennelijk vond Michelle het, net als hij, moeilijk om met de nieuwe situatie om te gaan. Albert stelde het tere gespreksonderwerp uit tot de hoofdmaaltijd. Toen ze allebei hadden opgeschept vroeg hij: 'En, was je erg verbaasd over de brief? Ik dacht, het moest er maar eens van komen.' Michelle at haar mond leeg. 'Welke brief bedoel je?'

Albert voelde zijn hart overslaan. 'Nou, mijn brief natuurlijk.' Hij begreep het niet. 'Van vrijdagavond. Je wou me toch niet zeggen dat één van die meiden m'n brief heeft zoekgeraakt? Heb je wel goed gekeken?'

Michelle legde haar mes en vork neer, stak een sigaret op, en pakte met haar andere hand zijn bovenarm. 'Lieverd, laten we geen ruzie maken om een onnozel briefje. Ik heb je iets belangrijks te vertellen. Het is niet makkelijk, maar het moet. Je weet dat ik van je gehouden heb, en dat doe ik nog steeds. Maar een paar maanden geleden ben ik een andere man tegengekomen, die smoorverliefd op me werd. Nou, je kent me, dus weet je wel dat ik daar niet zomaar op inga. Daarom heb ik er ook niet met je over gepraat. Maar de laatste weken is er iets veranderd. We zijn een paar keer in de stad wezen eten, en afgelopen dinsdag is hij bij me blijven slapen. Ik hoopte dat het allemaal snel over zou gaan en vrijdagavond ben ik naar hem toegegaan, om de zaak uit te praten. Maar dat liep allemaal een beetje anders dan ik verwacht had. Ik vind, dat ik eerlijk tegen je moet zijn. Ik heb een tijdje nodig om de zaken op een rij te zetten, en voorlopig moeten wij elkaar maar niet meer zien. Je zal wel boos op me zijn, maar begrijp je me een beetje?'

Albert had een gevoel, alsof zijn lichaam met een laagje ijs bedekt was. Koud had hij het, vreselijk koud. Hij had het één keer eerder gehad, toen de arts hem en zijn vrouw verteld had, dat ze kinderloos zouden blijven. Maar dat was toch anders, op de één of andere manier. Hij wist het niet meer, hij kon nu ook niet zo helder nadenken. In de gang van een leeg huis lag een ongeopende brief op de grond. Een onnozel briefje, had Michelle gezegd. En Michelle . . . Hij stond abrupt op en liep op haar toe.

'Kom hier, trut,' riep hij en sleurde haar van haar stoel. Hij sloeg haar in haar gezicht, zodat ze achteruit wankelde. Hij volgde haar en gaf haar nog een klap, harder dan de vorige. Michelle liep achteruit de keuken in. 'Klootzak,' huilde ze, 'psychopaat, blijf met je poten van me af!' Hij pakte haar vast bij haar sweater, zoals in films mannen elkaar soms bij de revers pakken. 'Heb je lekker geneukt?' schreeuwde hij. 'Kan die het goed?'

Michelle probeerde hem te schoppen, en tegelijkertijd zich los te rukken. Albert duwde haar van zich af met alle kracht die hij had. Michelle, uit balans, sloeg achterover, met haar hoofd tegen de rand van het aanrecht.

Hij boog zich over haar heen, en begon hartverscheurend te huilen, terwijl hij aan het bewegingloze lichaam schudde. 'Lieve Michelle, ga niet dood,' snikte hij. 'Laat me niet alleen.' Tot hij de lege blik in haar ogen zag en het bloed, dat onder haar hoofd vandaan sijpelde. Hij kwam overeind, liep naar dezelfde kratjes bier waar een uur later adjudant Oostinga op zou plaatsnemen, en ging daar door met huilen, net zolang tot hij plotseling merkte dat de tranenvloed gestopt was, en hij alleen maar een raar kreunend geluid voortbracht. Dat was een rare gewaarwording, die hem op de één of andere manier tot rust bracht. Hij snoot zijn neus, en veegde zijn ogen af. Daarna ging hij de kamer in en belde de politie.

In zijn loopbaan had Oostinga geleerd, hoe hij zijn impulsen kon beteugelen. Dat kwam nu goed van pas. Het is geen prettig gezicht, je vriendin vermoord in de keuken van andermans huis aan te treffen, terwijl de dader een sigaretje rookt. Het liefst wilde hij hem wurgen, maar dat was geen goed idee. Hij beet op zijn tanden, en ging bij de man aan tafel zitten.

Bij het aanhoren van Schot zijn relaas zakte zijn woede, althans zijn boosheid op Schot. De zak maakte zo'n onbeholpen indruk, hij kon zich niet voorstellen dat één woord van wat hij uitkraamde gelogen was. Dat maakte de zaak heel anders. Stel je voor, dat Michelle vanmiddag gewoon naar huis gegaan was in plaats van hierheen te komen. Dat ze de brief geopend had en vervolgens Schot had opgebeld, om de afspraak af te zeggen. En dan binnenkort zeker 'open kaart spelen' met Ellie. Eén ding stond voor hem als een paal boven water: ze was niet goed snik. Eerst had ze zich bij Schot ingelikt, en daarna was hijzelf aan de beurt. Alleen was hij voor haar een hardere noot geweest om te kraken dan zijn voorganger. Hij mocht Schot eigenlijk wel dankbaar zijn!

Niet dat nu door haar ontijdige dood de problemen waren opgelost. Als die trouwhartige boerenlul bij de verhoren zijn hele verhaal in geuren en kleuren zou opdissen was het lang niet ondenkbaar, dat Oostinga's rol in de affaire aan het licht zou komen. Zeker als de brief gevonden werd, en de huisgenotes van Michelle als getuige opgeroepen werden.

En dan? Waarschijnlijk een doodlopende bureaufunctie in G., een ontwricht huwelijk, alles waar hij voor gewerkt en geleefd had naar de sodemieter. Hoe lang duurde het nog voor Rijdsijk klaar zou zijn met de burens?

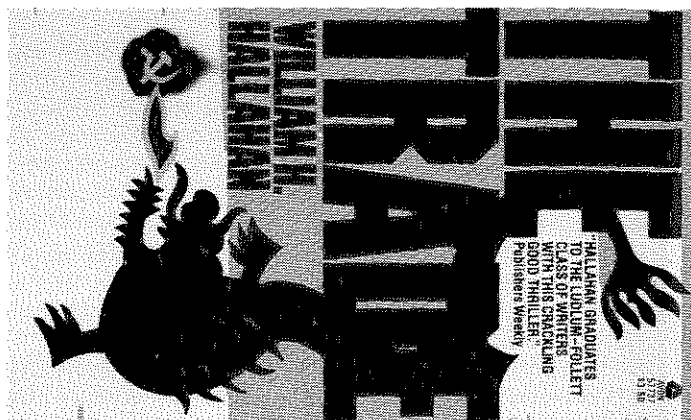
'Luister goed, Schot,' zei adjudant Oostinga vertrouwelijk. 'Wat ik nu ga doen is eigenlijk tegen mijn principes, maar volgens mij ben je een soort slachtoffer van de omstandigheden. Ik wil proberen, je te helpen. Laten we eens zien. Misschien kunnen we het verhaal van die ruzie een beetje anders maken . . .'

Hans Knegtmans

Het Ultimatum is de eerste aflevering in een reeks oorspronkelijk Nederlands korte verhalen met een misdaadkarakter. De reeks staat vooral open voor schrijvers die voor de eerste keer hun krachten op een dergelijk verhaal willen uitproberen. Hans Knegtmans, een thrillerliefhebber die ook als recensent aan Thrillers & Detectives meewerkt, beet de spits af. De hoop is dat andere lezers zijn voorbeeld zullen volgen en hun verhaal insturen.

Hans Knegtmans (39) werd geboren in Rotterdam. Hij studeerde psychologie in Amsterdam en werkt sindsdien als wetenschappelijk medewerker bij de Rijksuniversiteit Leiden. Hij woont in Suburbia (Koolmeesstraat 49, 2253 HE Leiderdorp). Buiten kantooruren speelt hij piano (jazz) en is anders te vinden in de bioscoop of op de racefiets. Bij liefhebbers van de strip Kuifje geniet zijn gelijknamige artikel in Het groot gedenkboek van de Jaren Vijftig een zekere bekendheid.

Kort Amerikaans

Met de regelmaat van de klok verschijnen er vuistdikke pocketboeken waarin een duivels complot woedt dat de ondergang van de wereld kan veroorzaken. Heel vaak zijn de Russen en Amerikanen hierin partij. De klassieke, schaars gekleurde vrouw die provocerend een pistool tegen haar dij aanhoudt, kan in die gevallen moeilijk voor de onslag worden gebruikt. De ontwerpers kiezen dan voor een zo vet mogelijk gedrukte titel (of auteursnaam als die voor het publiek tenminste herkenbaar is). Ter illustratie wordt dan meestal naar een arend, griffoen, draak of een ander heraldisch wezen gezocht. Als lezer zou je soms wensen een even verzengende adem te hebben om door de honderden bladzijden heen te kunnen komen.

Titel

Ted Albeury
The secret whispers
Granada, VD, 11,50

Wessel Ebersohn
Divide the night
Vintage, VD, 11,50

Dick Francis
Twice shy
Pan, VD, 13,30

John Gardner
For special services
Coronet, VD, 11,50

William Hallahan
The trade
Avon, VD, 13,30

Robert Harling
The enormous shadow
Perennial, NL, 9,80

Ed McBain
Heat
Pan, VD, 13,30

Cornell Woolrich
The black angel
Ballantine, VD, 8,95

Cornell Woolrich
Black alibi
Ballantine, VD, 8,95

Thema

Amateurs chanteren geheim agent in Oost-Berlijn, zodat het een zootje wordt

Joodse politiepsychiater in Zuid-Afrika jaagt op blanke moordenaar

Gecomputeriseerd gokstelsel brengt twee broers in moeilijkheden

007 opnieuw in strijd met herrezen Spectre

Oud-CIA man moet USA reddend van Duits complot tegen Rusland

Het is '54 en een Engels parlementslid werkt voor de Russen

Corella en Kling op zoek naar waarheid achter de zelfmoord van rijke alcoholist

Vrouw zoekt naar echte moordenaar van de vriendin van haar man

Jaguar doodt jonge meisjes in wereldstad. Daar lijkt het tenminste op

Sex

Betaalde liefde wordt koeltjes beschreven

Grotendeels afwezig door sulligheid van de hooftpersonen

Al naar gelang de verhouding deugt, neigt en gezond moeilijkheden

Niet spectaculair

Matig

Tederheid komt op de eerste plaats

Men gaat zijdelings vreemd

Afwezig vanwege gevangenisstraf voor echtgenoot

De jaguar beperkt zich tot doden

Geweld

Bij een verhoor wordt de verdachte in zijn zak geknepen

Zwarte vrouw wordt 8 pagina's lang op bestiale wijze mishandeld

Goed gedoseerd

Wagonladings

In normale proporties

De handchoenen blijven aan

Sporadisch

Nauwelijks

Kies beschreven hoe klauwen het lichaam openscheuren

Opvoedende waarde

Zie vorige kolom: het werkt

Aardig inzicht in elkaar tegenwerkende krachten binnen Zuid-Afrikaanse overheid

Modern gokken kan heel lucratief zijn

Zonder geluk vaart niemand wel

Handleiding om grote mogelijkheden op te rollen

Overal zitten de Russen achter

Goede beschrijving van politiewerk

Vrouwen krijgen hun zin door list en bedrog

Blijf weg uit Zuid-Amerika

Ordeel

Na veelbelovend begin glijdt het verhaal af tot een middelmatig gemestukje (HKg)

Verdienstelijke voortzetting van de James McCluretraditie (BV)

Goede Dick Francis (MR)

Uitgenoten kassuccess nieuw leven ingeblazen door levensechte imitatie (HKo)

Spannend doch onwaarschijnlijk (WV)

Zeer goede vroege spionageroman (TC)

Aardig vakantieboek (MR)

Werkt door het vele gezucht op de zenuwen (TC)

Aardige scènes die als los zand aan elkaar hangen (TC)

THRILLERS & DETECTIVES BESTELFORMULIER

Stuur de onderstaande boeken aan:

NAAM: _____

ADRES: _____

PLAATS: _____

	SCHRIJVER	TITEL
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

bedrag boeken extra voor verpakking en verzending totaal

Kosten van verpakking & verzending zijn:

voor bestellingen
tot f 25,—: f 3,50
tussen f 25,— en f 50,—: f 2,75
boven f 50,—: f 2,—

Als betaling heb ik bijgesloten een girobetaalkaart/een betaalcheque van de banken t.n.v. Thrillers & Detectives postgiro 5013940, Amsterdam

De bestelling wordt via de PIT bij u bezorgd
NB: Alle boeken zijn ook gewoon via iedere boekwinkel te koop

ABONNEMENT

Maak van Thrillers & Detectives een levenslustig blad. Neem een abonnement of geef er iemand een cadeau. Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, mei, september en november.

Zend tot nader order Thrillers & Detectives aan:

Naam: _____

Adres: _____

Plaats: _____

Bijgesloten is als betaling een girobetaalkaart/betalcheque van de banken voor een jaarabonnement van f 11,25 t.n.v. Thrillers & Detectives, postgiro 5013940, Amsterdam (België f 6,- extra)

P.S. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en heeft betrekking op de vijf opeenvolgende nummers.

Adres voor bestellingen, abonnementen & correspondentie:
Thrillers & Detectives p/a Nic. Maesstraat 139hs, 1071 PX Amsterdam

Kijk uit je Doppen

Behalve als onderwerp voor boeken heeft de misdaad ook een plaats gekregen in de nieuwere media. Het beeldverhaal is een daarvan. Het begon met dagelijkse afleveringen in de krant en kindertijdschriften, maar in de afgelopen tien jaar is er het stripboek voor volwassenen bijgekomen. Ter onderscheiding van de kinderserie is de sex en het geweld hierin veel explicieter, een belangrijker verschil is echter de grotere diepgang van het verhaal en van de personages.

Meer dan bij de film en de televisie probeert men in de stripwereld zoveel mogelijk te werken met originele scenario's, maar helaas is er een chronisch tekort aan goede scenarioschrijvers. Daarom moet men af en toe toch een beroep doen op een echte schrijver. Dat geldt bij voorbeeld voor de Franse tekenaar Jacques Tardi. In het in 1980 in Nederland verschenen *Griffu* (Uitgeverij Z, 13,90) was het scenario afkomstig van een policier van Manchette, wiens werk regelmatig wordt verfilmd door Alain Delon. Het worden dan snel gladde avonturenverhalen met een heroïsche ondertoon. De combinatie Manchette-Tardi leidt tot een geloofwaardiger produkt. Het Parijs dat Tardi in *Griffu* tekent is een moderne stad van schrijnende tegenstellingen. De lezer ziet armoede, rijkdom en decadentie gesymboliseerd door krotten, huurkazernes en luxe villa's en dreigende flatgebouwen op de achtergrond. *Sluiers over de Pont de Tolbiac* (Casterman, 15,90) is zo mogelijk nog sfeervoller. Dit maal gaat het om het Parijs van de vijftiger jaren. Het verhaal is een van de bekendste avonturen van Nestor Burma, de privé-detective van Leo Malet. De auteur zorgde zelf ook voor het scenario. De combinatie Tardi-Malet leverde een knap stripverhaal op, waarbij het detective-element helaas enigszins op de achtergrond is geraakt. Burma loopt (voorzien van een paar zeiloren die vermommings bijna uitsluiten) onbewogen door het zwart-witte Parijs dat in dikke impressionistische lijnen is neergezet. Al pijp-rokerd wordt hij met zijn verleden geconfronteerd in het verlopen 13e Arrondissement. Zijn ooit zo idealistische anarchistenvrienden zijn hardwerkende en moordzuchtige kapitalisten geworden. Burma die zich ook aan de establishment heeft verkocht, krijgt nu jaren later de rekening gepresenteerd. Dat hij en passant ook nog enkele moorden oplost, lijkt bijna irrelevant.

René Daalder